

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 8 K, Fél-
Évre 4 K, Negyedévre 2 K aranyértékben

Megjelenik
havonta kétszer

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Országház-utca 30.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy Isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

A csendőr tekintélye.

Egy olvasónk, idősebb őrsparancsnok, hoz-
zánk intézett levelében a következőket írja:

...Nekünk, öreg csendőröknek, főleg természetesen az őrsparancsnokoknak, akik a testületet immár egy-két évtizede szolgáljuk, néha sajnosan kell tapasztalnunk, hogy nemcsak az egész csendőrség, de az egyes csendőrök tekintélye is a háboru előtti állapot-hoz viszonyítva, még mindig kívánnivalót hagy fenn. A helyzet a forradalmak óta mindenestre sokat javult, de azt hiszem, hogy még sok munkánkba fog kerülni, amíg elérjük a kakastollnak azt az általános és feltétlen tiszteletét, amihez a háboru előtt hozzászoktunk. Pedig most még többet dolgozunk, mint a háboru előtt, a közbiztonságot is éppen olyan lelkiismeretességgel szolgáljuk és a becsületről alkotott fogalmaink sem változtak azóta. Mi lehet tehát az oka a mai állapotnak?...

Öreg bajtársunk levelének erre a részletére itt válaszolunk, mert úgy érezzük, hogy ezt a kérdést testületünk szempontjából közérdekűnek kell tekintenünk.

Előrebocsájtjuk, hogy a levélíró tévedésben van, mikor azt állítja, hogy a csendőrség vagy mondjuk a csendőrök tekintélye ma általában kisebb, mint a háboru előtti időkben volt, mert ez nem áll. A tekintély nem egyéb, mint a mások értékének elismerése; tekintélyről tehát csak ott beszélhetünk, ahol az annak alapfeltételét képező értékek is megvannak; ugyanebből következik az is, hogy a tekintély mindig egyéni s hogy egy egész testület csak akkor bírhat tekintéllyel, ha azzal tagjai külön-külön, egyénileg is bírnak. Semmiképpen sem lehet tehát azt mondani, hogy a „csendőrnök“ ma általában kisebb a tekintélye, mint a háboru előtt volt, mert bizony — Istennek hála — nagyon sok olyan őrsünk van, ahol a lakosság nemcsak az őrsparancsnokot, de még a legfiatalabb próbacsendőrt is éppen úgy, sőt ha lehet, még jobban tiszteli, mint a háboru előtt. Miért? Mert törekedtek arra, hogy azt kiérdemeljék és megtartsák.

Igaz, hogy a forradalmi és az azt követő idők elfajult politikai harcainak, amelyeknek egyik nagyon is kétélű fegyvere a tekintélyek sárba-tiprása volt, a köztisztelet megszerzését nagyon megnehezítették, mégis állítjuk, hogy ott, ahol a csendőrség tekintélye nem áll azon a fokon, amelyen állania kell, a hibát egyesegyedül az őrs tagjaiban vagy talán magában az őrsparancsnokokban kell keresni.

Ott, hol a csendőrség szolgálatát lelkiismeretesen, pártatlanul és feltétlen becsületességgel a hatóságok és a lakosság megelégedésére teljesíti, ahol mindenki tudja és látja, hogy a csendőrök kötelességük teljesítésében fáradhatatlanok, ahol az emberek azzal a megnyugtató érzéssel hajthatják le fejüket álmra, hogy életükre és vagyónukra egy hivatása magaslatán álló, mindig éber csendőrség vigyáz, ahol a kiderítetlen bűneset a ritkaságok közé tartozik: ott nem kell félni a csendőr tekintélyét. Hiszen ezek tették a háboru előtt is a csendőrséget azzá, ami volt s tekintélyünk nem volt egyéb, mint becsületes munkánk elismerése és jutalma. Ez az út pedig ma is nyitva áll mindenki számára.

Nem vonjuk kétségbe levélíró őrsparancsnokunknak azt az állítását, hogy az ő munkájuk értéke ma sem kisebb, mint a háboru előtt volt s hogy a közbiztonságot ma is éppen olyan híven és becsülettel szolgálják, mint annakelőtte. Akkor azonban a hibát másutt, talán az egyes csendőrök egyéni magatartásában kell keresni.

Ne gondolja azt egy csendőr sem, hogy őt akkor, amikor nincsen előljárója szeme előtt, senki sem ellenőrzi, mert bizony a közönség nagyon is számon tartja minden lépését. A csendőrtől mindenki joggal megköveteli, hogy nemcsak szolgálatában, de egyéni, külső fellépésében és magatartásában, sőt öltözködésében is kifogástalan legyen s bizony mindjárt rovására írják a csendőrnek, jobban mondva a csendőrségnek, ha ennek csak egy esetben is az ellenkezőjét tapasztalják.

Pedig hány csendőr van — sajnós — aki ezt szem elől téveszti. Hányszor lehet látni járőröket, amelyek községek, sőt városok területén is állszi nélkül, fejtetőre csapott kalappal, kétes tisztaságú ruházatban, rendetlenül felöltött szerelvénnel, hanyagul lógó puskával portyáznak, szükségtelenül társalognak, kedélyeskednek; vagy csendőröket, akik szolgálaton kívül hozzájuk nem illő társaságban szórakoznak, katonátlanul viselkednek és tisztelegnek és még nagyon sok olyan hibába esnek, amelyek önmagukban talán jelentéktelennek tűnnek fel, de összességükben mégis a tekintély veszélyeztetői.

Ezt kell belátni és megérteni a testület minden tagjának, elsősorban az őrsparancsnokoknak. Levélíró bajtársunk pedig ne essék kétségbe: tekintélyünk nincsen veszélyben, ha annak elérésére őszintén törekszünk. De érdem nélkül tiszteletet senki se várjon, mert mindenkinek akkora a tekintélye, amekkorát megérdemel. Ezen aztán már nem lehet változtatni.

A harcokocsikról.*

Irta: Szentgyörgyvári STIRLING LÁSZLÓ
ny. vkt. őrnagy.

(Folytatás.)

A harcokocsikról eddig alkotott fogalmat még egy pár adattal akarom kiegészíteni.

A könnyű harcokocsi:

Súlya 5—8 tonna; gyorsasága 1—8 km. óránként, felszerelése: egy géppuska kb. 5000 lövéssel vagy egy 37 mm. ágyú kb. 250 lövéssel. Páncélvastagsága 5—10 mm. Magával vitt benzinkészlete 8 órára elegendő. Személyzete 1 tiszt, 1 motorvezető, esetleg még egy ember. A könnyű harcokocsi a következő akadályokat képes leküzdeni:

1.5—2 m. széles árok;

a háborúban használt drótsövényeket lehengeti;

20 cm. vastag fákat és 5 cm. vastag vasoszlopokat felborít;

40 cm. vastag falakat bedönt;

45 fok emelkedésen fel tud mászni;

folyókon átgázol, ha a víz nem mélyebb 75 cm.-nél.

A nehéz harcokocsi:

Súlya 30—40 tonna, gyorsasága 1—5 km. óránként, felszerelése 2 drb 8 cm. ágyú 200 lövéssel és 4 drb géppuska 5—6000 lövéssel (hímnemű) vagy 6—8 géppuska 12—16000 lövéssel (nőnemű). Páncélvastagsága 6—14 mm. Magával vitt benzin-

* Forrásmunka: Colonel Chedeville: „Etude sur l'emploi des chars de combat” Revue d'Infanterie 1922.

készlete 6 órai menetire elegendő. Személyzete: 1 tiszt, 7—8 ember.

A nehéz harcokocsi 4 m. széles árkokat tud venni, 45 fok emelkedésen fel tud kapaszkodni, a házépítésnél általában előforduló falakat képes bedönteni.

Ezen adatok a háborúban alkalmazott harcokocsikra vonatkoznak. Azóta a technika ezen a téren is óriásit haladt. Irnak amerikai tankokról, melyek 30—40 km. óra-gyorsasággal száguldanak a terepen, angol amphibia (kételtű) harcokocsiról, mely képes nyílását légmentesen lezárni s a folyó fenekén mászva, a legnagyobb folyóvizeken is átkelni. Vannak tankok drótnélküli állomások számára s óriási tankok, melyek 30—40 embert képesek befogadni s az ellenség géppuskatüzén át sértetlenül átszállítani.

Ezzel nagy vonásokban áttekintésünk van a harcokocsi műszaki teljesítményéről s most lássuk, hogy hogyan alkalmazzuk őket harcban.

A harcászat a tömegeknek harcban való helyes alkalmazása. A küzdelmet egyes emberek hajtják végre, de a háborút nem egyes emberek döntik el, hanem az összesség. A csatárok tevékenységének összegeződnie kell a rajban, a rajok által elért eredményeknek a szakaszban és így tovább felfelé a hadseregig. A harcot egyes emberek vívják, de az egyes teljesítményeket az alparancsnokok irányítása összeadja, a vezér akaratára pedig eredménnyé összegezi. Az összeg nagysága a vezér értékétől és az összegezés lehetőségétől függ.

Ez így van a gyalogosnál, így van a lovasnál és így van harcokocsinál is. Ha a harcokocsikat

Szemek, magyar szemek . . .

Irta: Vályi Nagy Géza.

Szemek, magyar szemek!

Csalóka fényű, álmos mécsesek,
Beh gyér, lidérces most világotok!
Hunyorgó, halvány, bágyadt fároszok,
Alig ragyogtok! . . . Fáradt, csüggedőn,
Mint csillaglángok, szörnyű télidőn
Révedtek ránk holt, dermedt táj felett,
Szemek, magyar szemek!

Szemek, magyar szemek!

Beh búsak, szürkék, pislák lettetek,
Ködülte, fátylas, harmatos mezők,
Nehéz keservet, titkot sejtetők! . . .
Ti, egykor fénylő, csillogó csodák,
Tán könnytavakká változtatok át,
Hogy tükrötökben jókedv nem nevet?
Szemek, magyar szemek! . . .

Szemek, magyar szemek!

Milyen fájdalmas nézni könnyetek:
Nők, bárgyuk, balgák, álszentek jogát;
A százszor hallott, unt siránkozást,
A gyávaság, a gyöngeség jelét!
Hajh! Férfilelkek szirt-önérzetét
Nem könny — pirosuló vér mutatja meg!
Szemek, magyar szemek!

Szemek, magyar szemek,
Bár látnám inkább vad nézésteket;
Hogy odvatokból gyilkos tűz fakad:
Harag, bátorság, bosszusugarak! . . .
Bár látnám lángban kékes poklotok,
Hogy égtek, öltök, felvillámlotok,
S villámtoktól — egy félvilág remeg!
Szemek, magyar szemek! . . .

A fekete csendőr.

Irta: PRÖHLE SÁNDOR ev. lelkész.

... Hűvös és esős tavaszi alkonyatkor érkezünk meg A . . . városába. Rongyosan, elnyűtten, éhségtől és fájdalomtól vánszorogva bandukoltunk be a csatáros úton az állomásra a kórházba. Mire beértünk, öreg este lett. Hosszú, kínzó várakozás után kijelölték helyeinket s úgy dültünk pihenőre . . . étel, ital, imádság nélkül . . .

Bolond világ járta akkor. A határon körös-körül vérszomjas ellenség csattogtatta mohón kapzsi fogait . . . Bent az ország szívében a rettenetes világörület dühöngött . . . Vörös volt minden . . . Vörös a pribékek keze a vértől . . . Vörös az ég a pusztító lángoktól . . . Vörös, égő piros volt a szegény székelyek kitépett szíve is . . .

Társammal, a hatalmas és kövér Marty Dénes hadapróddal, az összetört székely hadosztályból jöttünk el. A harcok utolsó romantikája volt ez. Maroknyi csapat küzdött lépésről-lépésre szülőföldjéért . . . Szemben az oláh . . . háta mögött a testvér nép közönye, a kormány csalása . . . aztán Lenin katonái. A Marostól Szilágysomlyóig tartott folytonos visszavonulással ez a guerilla harc . . . ott aztán szét-pattant; szétört a székelyek dicsősége . . . Kihullt kezükből a fegyver . . . Egy része az oláhok, másik

esatában eredményesen akarjuk alkalmazni, meg kell teremtenünk hatásuk összegezésének lehetőségét: a harcokocsikat szerves egységekbe kell besorolnunk, hogy a parancsnokok és alparancsnokok révén a vezér akarata állandóan érvényesüljön.

A szervezésnél természetesen a műszaki tulajdonságok és követelmények által teremtett helyzetet kell tekintetbe vennünk.

Azt tudjuk, hogy a harcokocsik látása, hallása, nagyon korlátolt, s ellenséges gépeket csak 50—60 m. távolságra képesek megbízhatóan felfedezni, és tűz alá venni. A szomszédos kocsik kölcsönös támogatása tehát csak úgy biztosítható, ha a két-két kocsik közötti távolság az 50 métert általában nem haladja túl.

A szakaszparancsnok már nagyobb távolságra képes kocsikat irányítani. Neki már nem kell e célból minden ellenséges fészket felkutatnia, neki csak a terepet kell áttekintenie, s a kocsikkal kell az összeköttetést fenntartania.

A tapasztalat azt mutatta, hogy a szakaszparancsnoknak mindig nehezebb esett változó terepen, — több mint 100 m. kiterjedést jobbra és balra a kocsijától szemmel tartani. Ez összesen 200 m.-t ad, melynél nagyobb kiterjedésben nehéz a kocsik összműködését minden részletben irányítani.

A fentiekből kifolyólag egy 5 kocsiból álló csoport — a kocsik 50—60 m.-re egymástól, a parancsnok a középső kocsiban — látszik a legalkalmasabbnak arra, hogy a harcokocsik legkisebb szerves egységét, a szakaszt képezze.

A kölcsönös támogatás és védelem fontossága

része a kommunisták kezébe jutott. Egyformán komisz volt mind a kettő. Ott a brassói fellegrvár... itta rémuralom! Ment, ki merre tudott... Amerre akart. Ellenség volt mind a kettő. Mi meg mentünk az északi határ felé — kórházba. Ez is rossz. De a három rossz közül még a legkisebb.

Ó világboldogító egyenlőség! — milyen keserű is volt a kenyered... S milyen egyenlőtlen darabokra osztottad!

Az első napon, amelyet a barakban töltöttünk, félelemmel vegyes kíváncsisággal nézegettük, fürkésztük az „elvtársak“ arcát. Nekem, meg az öreg Martynak ez még szokatlan volt. A székelőknek ezt a szót nem ismertük. A rendfokozati jelvényeinket is csak a katasztrófa után, Debreczenben vettük le... oda még háromszínű kokárdával érkeztünk.

Csöndben meghúzódva két szomszédos ágyon beszélgettünk a közelmultról... Erdélynek vége... az oláhok már Debreczenben vannak... Hej, mi lesz még ebből...?

Vagy harmadnap reggel elment az ágyunk előtt egy magas fekete ember. Olajbarna arc, villogó szemek, tömött kékes haj... Kevésbé derlepett, valami szomorú intelligencia ömlött végig rajta. Egyenruhája rendes, tiszta... hangja tompa sűgással szállt felénk: „Ugyebár önkéntesek?... Bólintottunk. Ő tovább ment a barak bejáratához, ahol a parancsnok külön szobája volt — majd mihamar visszatérve ismét oda szólt: „Nem való itt maguknak ezek között... jöjjenek velem, van itt még külön hely, csak hárman leszünk...“ Feleletet sem várva, eltűnt a barak túlsó végében. Egy darabig egymásra néztünk Dami pajtással... aztán lassan felelőldve mentünk az ismeretlen barát után.

A barak végén, mint rendesen, volt két külön helyiség. Az egyik raktár, a másikban ágyán ülve megtaláltuk a fekete embert.

— Nemes János esendőrőrmester vagyok — így mutatkozott be barátságos kézzelintéssel.

arra vezetett, hogy 2—2 kocsit szorosabban kapcsoljanak egymáshoz. Így jöttek létre a félszakaszok.

A harcokocsi szakasz ezek szerint áll:

1 parancsnoki kocsiból

2 félszakaszból, à 2 kocs

összesen 5 harcokocsi.

Még hátra van a harcokocsi felszerelése. A szakasznak hány kocsija legyen ágyúval, hány kocsija géppuskával felszerelve?

Ez olyan kérdés, mely nagyon sok vitára adott alkalmat. Azok a tisztok, akik tapasztalataikat főleg a mozgó harcból merítik, a géppuska mellett döntenek, míg azok, akik erős akadályok leküzdésénél működtek közre, a géppuskát hatástalannak minősítik és ágyút, — lehetőleg 75 mm. űrméretig — követelnek. Mindkét kívánságnak eleget téve, a félszakasz egy gp. kocsiból és egy ágyús kocsiból áll.

A parancsnoki kocsik felszerelésénél más szempontok jönnek tekintetbe. Nem szabad elfelejteni, hogy a szakaszparancsnoknak nagyon sok dolga van. Neki kell a terepet és az ellenséget megfigyelnie, a gyalogság és a kocsik helyzetét állandóan nyilvántartania, ezeknek parancsokat adnia és végül fegyverét irányítani. Szükséges tehát, hogy legalább ezt az utolsó feladatát a lehetőség határáig megkönnyítsék. Az ágyú kezelése egyszerűbb, a parancsnoki kocsit tehát ágyúval szerelik fel.

A szakaszt tehát három ágyús kocsik és két gp. kocsik képezik.

A harcokocsi szakasz 200 m. széles kiterjedésével és a szélső kifelé még 50—50 m.-es ható-

Megmondtuk neveinket. Ő meg elment, hogy számunkra ágyút szerezzen.

Egy óra múlva be voltunk rendezkedve és megkezdődött számunkra az unalmas, félig fogoly, félig beteg élet. Azonban hál' Istennek, az elvtársak zajos csoportjától elkülönítve, szabadon beszélhettünk mindenről, ami a szívünkön feküdt.

A fekete esendőr szép és kedves ember volt. Erdély havasai közül került katonának Magyarországra. Azóta le sem vetette az angyalbőrt. Tíz éve szolgál már mint esendőr.

— Nem lehet ebbe a világba beleszokni... bitangok ezek! sóhajtotta elkeseredéssel.

— Van felesége? — kérdeztem.

— Nincs nekem senkim — mondotta melábusan.

— Hát akkor mi után búsul olyan nagyon? — maguknak most jó lesz! — vetettem oda, ki akarva puhatolni a fekete embert.

A fekete esendőr fekete szeme sötétén villant és megütődve kiáltott fel:

— Hogy miért?... Hogy nekem?... — Aztán szemrehányással kezdte magyarázni: „Őrsparancsnok voltam Szabolcs megyében, egy szép kis faluban. Volt ott kert, szép kis gazdaság, sertés, baromfi, minden volt... Ha feltettem a tollas kalapot, az egész határban mind nekem köszöntek... Ősz' sok embert el is csíptem, mert nyomozásnál jó fejem volt. Meg is dicsérték egy párszor. Tudja önkéntes úr! — most a esendőr? — tudja az semmi. Egy öreg esendőr azt nem állja. A esendőr az nem lehet kommunista, mert a esendőr — esendőr.“

Igy beszélt Nemes János esendőrőrmester. Mi meg hallgattuk... a keserűség könnyé olvadt torkunkban... és sirattuk a falut, az akácos országutakat... virágos mezőket... a tollas kalapot... eltépett lobo-gónkat... s az elveszett hazát...

Hosszú, virradni nem akaró éjszakákon, a szalma-zsákon heverve beszélgettünk tompa hangon. Megnyílt előttem a fekete esendőr lelke. A nagy, fekete ember-

távolságával 300 m. széles területet ural. A szakasz előremozgását az ellenséges tűz kerülése és a terephez való jobb alkalmazkodása végett sohasem hajtja teljesen egyenes irányban végre, hanem szükség szerint, hol jobbra, hol balra kitér. Ezáltal a sáv még 600—800 m.-re, vagyis egy kötelékben harcoló gyalogzászlóalj hársávjának szélességére is kiszélesedik.

A harcokosi szakasz a gyalogzászlóalj szerve.

Három harcokosi szakasz egy parancsnok alá helyezve egy harcokosi században egyesül.

A harcokosi szd. a három harcokosi szakaszon kívül még egy parancsnoki kocsiból, egy drótnélküli távirókocsiból és egy utánszállítási lépcsőből (8 kocsi) áll.

A tapasztalat bebizonyította, hogy a kocsiszakasz leghamarabb nem kocsikban, hanem személyzetben szenved hiányt. Ennek a magyarázata nagyon egyszerű. A kocsis személyzete ugyanis csak két specialistából áll, a parancsnokból és a gépészből. Ha ezek egyike megsebesült, vagy elesik, a kocsis harcra kívül van helyezve.

Ezenfelül a nagy fáradság hamar felhasználja a legénység erejét. Csak gondoljuk meg, hogy mit kell egy izolált embernek a túlfűtött légkörben, egy 8 órás ütközet alatt kiállnia, akitől még megköveteljük, hogy feladatait mint parancsnok, vagy mint gépész is lelkiismeretesen végezze. Gondoljunk éjjeleire, melyet a csata előtt a gépek jókarbantartásával tölt el, míg mindenki más talál egy kis nyugalmat, s belátjuk, hogy a

kocsik legénysége fizikailag sokkal erősebb megpróbáltatásoknak van kitéve, mint bárki más.

Egy kocsiszakasz, melynek restaurálásra van szüksége, rendszerint személyzetet veszített, bizonyos számú kocsiját az ellenséges lövedékek eltalálták, más kocsik motorhiba, vagy terepnehézségek miatt megakadtak, végre a fennmaradó kocsiknak szükségük van benzínre, vízre, lövészerre és alkatrészek kiegészítésére. Természetes tehát, hogy igyekeztek még egy lépcsőt létesíteni, melyben mindez megvan, s amely egy felelős parancsnok irányítása mellett csak azzal az egyszerű feladattal van megbízva: előmenetelni a harcra visszavonult szakasz mellé, s neki megadni mindazt, amire szüksége van.

Az utánpótlási lépcsőnek ezek szerint a következőkből kell állania:

1. Tartalék küzdő személyzet.

Ezen célból a háborús állomány minden harcra kocsira a kétszeres legénységet számítja. A tartalék helye, mint látjuk, az utánpótlási lépcsőnél van.

2. Tartalékkocsik (jelenleg 5).

Siessünk hozzáfűzni, hogy az 5 kocsi sohasincs együtt, mert ezek már a harc előtt a szd. tartalékát képezték s a szd. parancsnok kénytelen volt közülük egyes kocsikat a szakaszoknál harcra képtelenné vált kocsik pótlására behelyezni.

A kocsitartalékot különböző számú kocsik képezik, általában a szd. összes számfeletti kocsis-

nek öszinte lelke, mely hozzá volt nőve a röghöz, a magyar földhöz... a kis faluhoz... és az ő tollas kalapjához... Aki, bár ereiben román vér is folyt, magyarrá gyúródott a magyar földön, büszke magyarrá a katonai becsületben. Akinek senkije sem volt és semmije... és szabadságról álmódott... a megcsúfolt nemzet régi szabadságáról.

Mikor az öreg Denev elhagyott, csak ketten maradtunk. Mennyi hitet, mennyi reményt öntött belém ez a fekete nagy ember! Ma is látom barna nemes arcát, amint fölém hajolva, gyöngéd, szinte anyás hangon, s annyi szeretettel mondta: „Legyen jó Sándor... nem lesz ez így mindig... nem tart már sokáig...”

— A tavaszi szél zúgott künn, rázta, zörgette a barakot... felettünk ágyuk hangja dörgött... Bejöttek a csehek. — A fekete csendőr felcihelődött: „Itt vannak a tótok, — mondta — én most megyek... nem akarok elvtársakat látni többé... elmegyek Szabolesba, s ott várom meg merre fordul... Isten áldja meg Sándor!”

Megindult... még egyszer visszatért: „Ne maradjon itt egyedül; van elől még egy nagyobb külön helyiség; ott is vannak öreg csendőrök... majd menjen oda... már szóltam.” — Azzal végleg eltávozott.

Azóta se láttam. Csak egy fényképem maradt a fekete csendőről... szép díszruhában... tollas kalappal.

Még együtt voltunk Jánossal... akkoriban többször látogattak hozzánk bajtársak egy kis titkos beszélgetésre. A barakban „dekkoló” csendőrök voltak, régi kemény legény valamennyi. Közöttük volt az öreg Klincse bácsi. Valahonnan a Felvidékről hozták hosszú lábai egy régi-régi október elsején. Ma már koros ember. Harmincöt év óta eszi a kincstári kenyeret. Ritka haja az ég felé áll, az ősz szálak között itt-ott látszik még egy-egy hirtelen szőke. Bajusza lekonyuló, a pipától sárgás. Foga alig van... De a hosszú törzsön álló kis kerek fejből két jámbor világoskék szem néz ki a világba... Mindenki suttog... csak ő beszél han-

gosan... és szája, jámbor szemét meghazudtolva, oly dühösen húzódik szét, mint az ordas farkasé. Szidja az új rendszert. Hiába csitítgatjuk, nem használ semmit.

— Pizok egy banda! Hitvány társaság! Na de lesz ennek bőjtje is!

Nagy optimista volt Klincse bácsi. Ő, az elsőosztályú csendőrőrmester, egy percig sem hitt abban, hogy ez a felfordult világ sokáig tarthatna. Nem is vigyázott sem nyelvére, sem kezére. Ha valamelyik fiatal vörös hadi elvtársnak szólította, mihamar hátba vágta, s gorombán rámondott: „Eltárs az öregapád!”

Mikor az én fekete csendőröm elment, ajánlatára bekerültem Klincse uram kamrájába. Ez a barak elején volt, a parancsnok helyiségével szemben. Itten volt aztán illusztris társaság. Vagy három öreg csendőr, egy honvéd altiszt s egy civilruhás fiatal ember. — Még két ágy állott üresen; az egyiket átadták nekem, a másikat nem volt szabad érinteni. Hogy miért, azt csak később tudtam meg.

A szobában Klincse őrmester úr uralkodott. Ebben a helyiségben nem voltak elvtársak. Engem, a fiatal embert, torzonborz szakállammal, gyűrött egyenruhám-mal nem tudtak mire vélni. Meg is interpellált az egyik csendőr: „Mi légyen az úrnak becsületos foglalkozása civilben?” — Megmondtam rá őszintén: papnak készülök. Azzal aztán ki is mondták a szentenciát: *plébános úr!* — Úgy hívott az egész barak.

Itt aztán multak a napok, nagy bizakodó beszélgetésekkel... hébe-korba egy kis preferánccal fűszerezve. Közben a csehek a vörösök megint visszaverték... mi meg addig nem akartunk meggyógyulni, amíg ez a világ tartott.

— Vége lesz ennek rövidesen! — szavaltta Klincse őrmester úr (pedig még csak április vége volt)... s esténként kiment a nagy barakba, s ott az elvtársakkal meg az újonnan jött katonákkal parázs vitába elegyedett a bolsevizmusról... a vallásról, a hazáról. Csak úgy harsogott hozzánk a hangja... egy-egy káromkodás vagy szidalom, amit kiadott a vita hevében. Aztán jött be úgy morogva morcosan: „Azt a bolond fajtája mindenit!”

jai, kivéve azokat, melyek feltétlen szükségesek a szerszolgálatra a harctéren.

3. Egy kis készlet, mely az összes szükséges anyagokat tartalmazza (víz, olaj, benzin, lőszer stb.). Ezeket jelenleg 3 harcokcsi szállítja.

Ezen három harcokcsinak még egy fontos feladata van: a megakadt, vagy megrongált harcokcsiknak a helyszínen történő kijavítása, vagy ha a javítás hosszabb időt venne igénybe, úgy a harcokcsik elvontatása a következő fedezék mögé.

Az eddig mondottakból a harcokcsi század jellegét meg tudjuk állapítani. A század nem más, mint egy kocsiszakasz reservoir, vagyis a gyalogzászlóaljnak szerveinek tartálya, mely képes kezdetől fogva a parancsnoknak három harci egységet rendelkezésére bocsájtani és a harc folyamán képes egyes szakaszokat esetleg ismét helyreállítani.

A gyalogezredparancsnok feladata, hogy az egymás mellett küzdő zászlóaljai a szükséges és elegendő harc eszközökkel ellássa, hogy ezek a tervezett műveleteket végre tudják hajtani.

A harcokcsi szd. a gyalogezred szerve.

Közreműködését a gyalogság harcában azáltal biztosítjuk, hogy az egyes szakaszokat a gyalogzászlóaljnak alárendeljük.

Három harcokcsi szd. egy *harcokcsi zlj.-at* képez, mely a *hadosztály* szervét képezi.

Több zlj. az utánpótlás és úton való szállítás

A jó öreget nem merték bántani. De volt is ám benne furfang. Azt az üres ágyat azért tartogatta, hogy egy-egy lelkesedő ifjú vöröset nagy kegyesen beengedett a külön-szobába... ott aztán este lefekvéskor megindult a gyúrás, — ahogy neveztük.

Klincse uram először hosszú előadást tartott a tanácsköztársaság hiábavalóságáról, kimutatva az egész irány helytelenségét és erkölcstelen voltát. Öröm volt hallgatni:

— Marha vagy te öcsém, — fordult áldozatához — mire jó neked ez a kommunizmus? Úr sohasem lesz. ahhoz buta vagy! — Hogy minden ember egyenlő! Fenét! — Örült, aki mondta! — Éhen pusztulsz számár öcsém, vagy felkötnék meglásd!

Vagy pedig: „Ti tagadjátok az Istent? Hej gaz fajzat, majd megtagad még az Isten titeket! Sohse félj, vége lesz a ti uralmatoknak... a piszok nem tart sokáig!”

Igy beszélt Klincse őrmester úr, az öreg ember, aki becsületben nőtt fel, a szabad természet ölen. Tűzbe jött... hangja harsogva recsegett... és én papot láttam benne, a magyar jövő hitét, a becsület diadalát.

A vörös elvtárs ott maradt egy-két napig, vagy egy hétig. Akkor aztán Klincse bácsi, mikor látta, hogy ez már felengedett, szépen kitette a szűrét és hozott kint-ről másikat a helyébe. Ez volt a passziója. És bizony, mondom, szép, magasztos misszió volt az, amire csak az igazi tiszta szív készlet. Mert nem volt benne semmi póz, semmi érdek... sőt nagyon veszélyes játék volt.

Elmult a vihar, elült a dühöngő orkán... de az ég felhős... az alja piros... szelet jósol.

Emléket akartam állítani két embernek, akiket tiszteltem, szerettem. Két embernek, aki megmaradt szilárdan a becsület útján, amikor az éggett alattuk. O, hányan voltak ilyen kis „nagy” emberek... ilyen névtelen csodái a magyarnak...

Hogy hol vannak ők ma? — nem tudom. De a lelkiük meg van ma is, az ősi, tiszta, a bátor magyar lélek! A fekete esendőr és Klincse őrmester úr lelke!

megfelelő különítményeivel egy *harcokcsi-ezredet* képez, melyet a *hadsergnek* rendelünk alá.

A zúzó vagy nehéz harcokcsik szervezete a tüzéség szervezetéhez hasonlóan van felépítve.

Négy harcokcsi egy *üteget* képez: három üteg és egy 3 kocsiából álló utánszállítási lépcső képezik a *harcokcsi osztályt*.

Két osztály a megfelelő utánpótlási és szállítási különítményekkel egy nehéz *harcokcsi csoportban* van egyesítve.

A *harcokcsi dandár* különböző számú könnyű harcokcsi ezredből, nehéz harcokcsi csoportból és egy megfelelő vonatból van összeállítva.

Az eddigiekből ismerjük a harcokcsik műszaki teljesítőképességét, ismerjük a szervezetüket, s így megvan a helyes alapunk ahhoz, hogy harc bavitésük harcászati feltételeit is megbeszélhessük.

A háború tapasztalatai szerint a harcokcsikat a legelőnyösebben a következő feltételek mellett alkalmazzák:

a) széles arcvonalon (tömegben),

b) előkészített vállalkozásoknál;

c) előkészített összeműködésben egy friss és a harcokcsikkal való harcban különösen kiképzett gyalogsággal;

d) tüzéségi és repülő támadással, mely őket az ellenséges lövegek romboló hatása elől megvédi.

a) *széles arcvonalon.*

Abban az esetben, ha az ellenség bőséges harc eszközök felett rendelkezik, a tankok feltűnése valamely adott arcvonalon éppen láthatóságuk miatt legelőször is azzal az eredménnyel jár, hogy az ellenség ezen arcvonalon olyan további harci eszközöket halmoz fel, melyet nem lett volna semmi oka összpontosítani, a tankok jelenléte nélkül. Minél kisebb a támadás frontja, annál nagyobb a harci eszközök összpontosítása.

Abban az esetben, ha nagyon rövid vonalszakaszon vetünk harcba tankokat, a felhasználásuktól joggal várt előnyüknél sokkal nagyobbak lehetnek a „láthatóságuk”-ból eredő hátrányok.

A háború folyamán nagyon is sok példa volt, mikor ez ellen vétettek és megállapítható, hogy néhány ritka kivételtől eltekintve, sohasem hozta meg a várt eredményt az olyan részleges vállalkozás, amelyet valamely rövidebb vonalszakaszon tankokkal hajtottak végre, bármily nagy áldozatokat hoztak is a siker érdekében.

Viszont logikus az a gondolat, hogy a tankok harc bavitése hosszabb vonalszakaszon az ellenséges védőeszközöket illetve azok hatását szétforgácsolja és így módon csökkenti a harcokcsik láthatóságából eredő kockázatokat.

Tehát kimondhatjuk általános szabályként, hogy a tankok harc bavitése a leghatározottabban tilos, ha ez nem történik széles vonalszakaszon. Csak szabatosan meg kell határozni, mi értendő „széles vonalszakasz” alatt. Ez legkönnyebben úgy lesz lehetséges, ha visszamegyünk e kifejezés eredetéhez.

Azzal, hogy a tankokat széles arcvonalon alkalmazzuk, arra akarjuk kényszeríteni az ellen-

József kir. herceg a salgótarjáni polgári lövészegyesület versenyét céllövessel nyitja meg. Szkladányi Testvérek fényképe.

séget, hogy harci eszközeit szétossza. A kérdés még az, hogy mely harci eszközöket? Nyilvánvaló, hogy azokat, melyek a tervezett támadást közelebről érintik, vagyis elsősorban azokat az ellenséges tüzérsoportokat, melyek a kiszemelt harci terepre ható erővel bírnak. A legkisebb vonalszakasz tehát, melyen a tankokat alkalmazni kell, logikusan az lesz, amelyre a tekintetbe vett tüzérsoportok összessége tüzet koncentrálhatja. A modern hadiszerek jelenlegi hordképessége mellett könnyen belátható, hogy ez a legkisebb vonalszakasz aránylag nagy kiterjedésű.

Elméletben, ha a terep természete és alakja nem szorítja határok közé a tüzérség hatását, s nem osztja részekre a csatateret, a vonalszakasz nagyságának kb. meg kell közelítenie a modern tüzérség ágyúinak hordképességét. Kiterjedése a legtöbb esetben tehát határozottan túllépné azt a területet, melyre valamely hadosztály, sőt hadtest is kiterjed.

Ha a tankokkal való ellátást oly egységekre korlátozzuk, mely a fent meghatározott legkisebb vonalszakasznál kisebb arcvonalon működik, vagy ha megengedjük az ilyen egységnek, hogy a teljesen és kizárólag rendelkezésére álló tankokat felhasználja, akkor, amikor a legkisebb arcvonalon támadó többi egység nem tartaná célszerűnek a tankok alkalmazását, ez — mint látjuk — annyit jelentene, mintha szándékosan akarnók csökkenteni a csapat kilátásait a sikerre.

Nem elég azonban, hogy a tankok hatása biztosítva legyen az így meghatározott vonalszakasz egész kiterjedésében, hanem még az is szükséges, hogy valamennyi az összhadműveletekben résztvevő egység, ugyanabban az időpontban vesse harcba tankjait. Ha nem így történik a dolog, akkor a tankok általános harcbeindulása úgy tűnik fel az ellenség szemében, mint a nap különböző óráiban megindított részleges akciók egymás után következő sorozata. Ugyanaz az ellenséges tüzérség ily módon abba a helyzetbe kerülne, hogy a rendelkezésére álló összes tüzeletőségeket egymásután koncentrálja a részleges vállalkozások mindegyikére. Így csak az ellenség dolgát

könnyítenők meg és jól tudjuk, hogy milyen sors vár az ilyen vállalkozásokra.

A tankharenak tehát általában egyetlen egységes harenak kell lennie valamely meghatározható legkisebb vonalszakaszon; e tankharenak egyszerre kell történnie az egész vonalszakaszon, mely a legtöbb esetben egy hadtest arcvonalánál nagyobb.

A tankharc tehát a legfelsőbb tagozat, vagyis a *hadsereg hatáskörébe* tartozik.

b) *előkészített vállalkozásoknál:*

Annyit jelent, hogy az összes fegyvernemek közreműködésével rendezett és előkészített támadásoknál mindegyik rész készen van feladata teljesítésére és tudja, mit kell tennie és mit várhat a harci bajtársaktól. Együttes vállalkozás egy, a tüzérség által ismert „elindulási vonalról” egy meghatározott órában oly módon, hogy mindenki helyén legyen egyidejűleg cselekedni: gyalogság, tankok, tüzérség, repülők.

c) *előkészített összeműködésben egy friss, a tankok harcmodorában kioktatott gyalogsággal.*

A tankok és a gyalogság harca a két fegyvernem szoros összműködését követelik. Az eredmény annál biztosabb, minél jobban fel vannak e fegyvernemek egy közös utasítás alapján az együttes harcra készülve és minél jobban biztosítva van az előzetes egyetértés. Ezenkívül szükséges, hogy a gyalogság friss legyen, mert a világ összes tankjai sem képesek arra, hogy a gyalogság idegeit helyettesítsék, ha azok a szolgálatot felmondják. Ha aránytalan áldozatok árán a tankok támogatása egy kifáradt gyalogságot egy pár száz méterrel előre is visz, ezen előrehaladás által végeredményben csak azért érte el, hogy a gyalogság egy még tarthatatlanabb helyzetbe jutott, mert nem képes sem számbelileg, sem erkölcsi okokból a nyert területet megtartani. Ha a tankok eltávoznak, az egész nyert terület a legkisebb ellentámadásra elvész, de sokszor még annál több is.

A tankok felhasználása nem pótolja a gyalogság veszteségeit, hanem arra szolgál, hogy egy friss gyalogság kevesebb veszteséggel tudjon előrehaladni.

d) *Tüzérségi és repülő támadással, mely a tankokat az ellenséges tüzérség romboló hatása elől megóvjá.*

Nem szabad azt hinni, hogy a harekocsikat bármilyen helyzetben használni lehet a tüzérség hathatós támogatása nélkül. Számos harcéri példa megmutatta, hogy minden esetben, midőn tankok a tüzérség *rendezett* támogatása nélkül harcba bocsátkoztak, igen hamar tönkrementek.

Abból, hogy a tank annak a munkának egy részét, melyet a tüzérségtől azelőtt megköveteltek, elvégzi és abból, hogy a tankok gyorsan és biztosan elérnek olyan eredményt, melyet a tüzérség csak igen bizonytalan formában, hosszú belövés és tetemes lőszerfogyasztással érhetett el, nem szabad arra következtetni, hogy a gyalogság im-

Inkább olyan úr légy, aki úgy dolgozik, mint egy cseléd, mint olyan cseléd, aki úgy henyél, mint egy úr.

Jókai.

már képes valamilyen vállalkozást tüzérség nélkül keresztülvinni.

A harcokcsik csak akkor képesek a tőlük elvárt munkát teljesíteni, ha megfelelő tűzoltalomban részesülnek. A tüzérség e célra két módszert követhet:

1. Igyekeznek az ellenséges lövegeket tüzevel elhallgattatni (ellenütegek).

2. Igyekeznek az ellenséges lövegek irányítását és vezetését lehetetlenné tenni (az ellenség elvakítása).

Az ellenütegek hatása egyenes arányban van azon értesülésekkel, melyeket az ellenséges üteg elhelyezéséről nyertek. Csak olyan arcvonalon tevékenykedhetnek hasznosan, ahol már hosszabb idő óta tartózkodnak.

Az „elvakítás“ az ellenséges állások kevésbé pontos ismerete mellett is lehetséges. Általánosságban hatásos eljárások:

1. A megfigyelőknek füstlövedékek által való elvakítása.

2. A harcokcsik ténykedési zónájának nagy füstfátyollal való körülvétele.

3. Az ellenséges tüzérség megakadályozása abban, hogy repülőgépei által lásson. Ebből kifolyólag a tankok harcánál jó légi szolgálat felett is kell rendelkezünk.

Az ellenséges tüzérség semlegesítése és a levegő uralma nemcsak a tankok harcában kívánatos, de szükségességük parancsoló módon jut kifejezésre, ha tankokat használnak, mert ezek könnyebben megsebezhetők a tüzérség által. A tankok a gyalogság hatalmas közvetlen segédeszközét képezik, s így a tüzérséget munkájának egy fontos részétől tehermentesítvén, az ütegek könnyen felhasználhatók lesznek a tankok támogatásának biztosítására, melynek a gyalogság és a tankok egyidőben veszik hasznát.

Mindenkor, mikor a tankokat használjuk, nem remélhető, hogy az összes, általunk felsorolt eredmények bekövetkezzenek.

Ha a kedvező körülmények egy részét nem tudjuk megvalósítani, a kívánt eredményt csak a harcokcsik nagyobb áldozatával érhetjük el. Minden áldozatot igazolhat az elérendő eredmény értéke, de ennek az eredménynek elérhetőnek is kell lennie, ami azt jelenti, hogy a kedvező körülményeknek van egy minimuma, mely alá sülyedni nem szabad. Ebből a szempontból célszerű ismerni a felsorolt követelmények viszonylagos értékét, amely követelmények közül nem mindegyik bír ugyanavval a befolyással a sikerre.

Igy történt, hogy a legutolsó hadjárat alkalmával a harcokcsik szükségből gyakran indultak harcba olyan gyalogsággal, mely csak kevésbé, vagy egyáltalán nem volt tankharcra begyakorolva, hogy az előzetes összeköttetés és együttérzés létrejöttéhez gyakran nem volt elég idő és hogy a siker, melyet mégis kivívtak, ennek következtében csekélyebb lett.

Minden olyan esetben azonban, amikor elhanyagolták azokat az előfeltételeket, amelyeknek célja a tankok részére az ellenséges ágyuk ellen védelmet nyújtani, nevezetesen: tömeges felhasználás valamely egységes előkészített harci vállal-

kozásnál, szabályozott tüzérségi védelem nélkül, az eredmény mindig nulla volt, a veszteségek ellenben igen nagyok.

A felsorolt feltételek adják meg a keretet a harcokcsik előnyös alkalmazására. Ezen keretet mindig szem előtt tartva lássuk már most közelebbről, hogy miben áll a harcokcsik harca.

A harcokcsik tervszerű alkalmazásánál rendszerint a következő mozzanatokat lehet megkülönböztetni.

1. Odaszállítás a „Gyülekező hely“-re.
2. Előretolás a „Készültségi hely“-re s gyülekezés ott.
3. A „kiinduló helyek“ elfoglalása.
4. A támadás végrehajtása.

1. Odaszállítás a gyülekező helyre.

A könnyű harcokcsikat vasúton és tehergépkocsikon szállítják a „gyülekező helyre“, melynek az ellenséges tüzérség távtűzkörletén kívül kell feküdni.

Ha a fővezérség már elhatározta, hogy egy tervezett hadművelethez az egyik hadseregnek harcokcsikat utal ki, úgy a végrehajtás első

Tank párbaja a repülőgéppel. Az amerikai hadsereg gyakorlatain a tankok úgy védekeznek a bombavető repülők ellen, hogy sűrű füstöt bocsátanak ki magukból, amely láthatatlanná teszi őket. Wipro fényképe.

gondja az lesz, hogy a kocsiszerekek helyes időben érkezzenek be.

A kocsik szállításához tervet kell kidolgozni, melynek alapját a vasúti és úthálózat teljesítő-képessége adja. A kocsiszállítványokat az általános szállítványok közé iktatjuk és pedig úgy a vasúton, mint a műutakon.

A szállítás véghezvitele nem különbözik a többi hadműveleti szállítványokétól.

A teherautókon való szállítás különösen erős autókat kíván. A 7 tonnás autók teljesen megfelelnek.

Egy kocsi szd. szállítására 30 db. 7 t. autóra van szükségünk, ezenfelül néhány t. autó a személyzet és anyag szállításához.

Az 5 tonnás teherautók, melyeket az ipar és kereskedelem állandóan használ, a kocsik szállításához csak szükségképpen használhatók. Alkalmazásuk esetén feltétlenül szükséges, hogy előzőleg javításokat eszközöljünk rajtuk: a rugók megerősítendők és a platformot olyképen kell berendeznünk, hogy a kocsik csúszását menetközben megakadályozzuk. Ezenfelül az 5 tonnás autók használatánál a tankok farát külön 5 autón kell szállítani, az egységes szállítás az 5 t. autó nem bírja ki. Az autók összlétszáma ezek után 49 teherautó és 4 turista teherautóból fog állani.

Bármilyen legyen is a szállító eszköz, a harkocsik bámulatós könnyedséggel másznak arra fel és arról le, saját erejükből.

A felrakás és lerakás ideje főleg csak a *rám-pák* számától függ, melyeket az autók platformájához kell kapcsolni. Ha minden autónak saját *rám-pája* van, úgy az egész művelet csak pár perc kérdése. Rámpa hiányában egy útbevágás is ki-segíthet.

Vonaton való szállításnál legelőnyösebb a homlokrámpa alkalmazása.

A waggonoktól a következőket kívánjuk:

1. legalább 10 tonna hasznos teherbírást,
2. a waggon jó állapotban legyen,
3. ne legyen rajta vasutas fülke,
4. legyenek kis lehajtható oldalai,
5. ne legyenek kiemelkedő keresztgerendái.

A kocsik vasúton való szállítására már kényesebb.

A szállítás szabályozónak részletesen ismer-nie kell a fel- és leszállítási lehetőségeket.

A kocsik nagy könnyedséggel másznak fel és le a waggon végén. Különleges mozgó rámpájuk segítségével, továbbá a minden kocsiszakasz-hoz tartozó waggon „ékelő” és „alátámasztó” felszerelés segítségével a kiszállás nemcsak, hogy percek alatt véghezvihető, hanem nyílt pályán is, a pályaudvarokon kívül. Ennek kiviteléhez csak az szükséges, hogy a szakasz számára egy kis, legfeljebb 100 m. hosszú, egyenes vagy nagyon lapos ívben hajló vágányrész rendelkezésre álljon. Ezen vágányrész lehetőleg vízszintes legyen, de legalább is az emelkedés ne haladja meg az 5%-ot.

A kiszállításra előnyös az a körülmény, hogy ez mindig a normális forgalmon túl eső hálózaton bonyolítódik le: itt nem baj, ha a kiszállítás következtében pillanatnyilag erős zsúfoltság áll is be. A kocsik itt nagyobb biztonságban vannak,

mint az ellenség által nyilvántartott pályaudva-rokon.

A szabad pályán való kiszállításra kell tehát a harki kocsik vasúti szállítását felépítenünk. Míg a hernyón nyugvó harkocsik rámpájukon könnyen másznak el a vasúti kocsi-iról, addig a teherautókkal ilyen szállítási mód nem lehetséges. A normál típusú szállítványokat széjjel kell osztanunk s a teherautót tartalmazó vasúti kocsi-kat az állomáshoz kell irányítanunk. Ily megosz-tások szállítás közben nehézségeket fognak elő-idézni. Ezért ajánlatos a szállítványokat úgy összeállítani, hogy az egyik vonat csak a harkocsikat és a személyzetet szállítsa, a másik az ehhez tartozó függelékeket. Egy zlj.-nál ezek sze-rint a két első vonat vihetné a küzdőket és a har-madik az egész zlj. más járműveit.

Sokszor kombinálni kell a két szállítási mó-dot s a harkocsikat eleinte vasúton, azután teher-gépkocsikon szállítjuk.

(Folytatjuk.)

A jogos védelem a polgári és kato-nai büntetőjogban.

Különös figyelemmel a becsület jogos védelmére.

Irta: TAKÁTS GUIDO hadbírószázados.

A jogos védelem egyike azoknak a büntetőjogi fogalmaknak, amelyeket a laikus a legtöbbször hibásan fog fel s mert e hibás felfogásból nem egy-szer súlyos következmények keletkeznek, talán nem lesz érdektelen, ha bajtársaim tájékoztatása céljából a jogos védelem mibenlétét megbeszélem. Mi-után tisztán megbeszélés és a bajtársak tájékozta-tása a céлом, mellőzők minden olyan fejtegetést és részletezést, mely csupán a szakembert érdekelné, a laikus olvasót azonban untatná és fárasztaná.

A polgári büntető törvény (1878. évi V. t.-c., röviden Btk.) 79. §-a a jogos védelmet a következő-képpen definiálja: „Jogos védelem az, mely akár a megtámadottnak, akár másnak személye vagy vagyona ellen intézett vagy azt fenyegető jogtalan és közvetlen támadásnak elhárítására szükséges.”

„A jogos védelemnek félelemből, ijedtségből vagy megzavarodásból származott túlhágása nem büntetettik.”

A katonai büntető törvény (kbt. 3. §. g) pont) definíciója kissé részletesebb, körülményesebb, de nem kevésbé szabatos. Nevezetesen: „Jogos védelem csak akkor állapítható meg, ha a személyek, a hely, idő minőségéből, a megtámadás módjából vagy más körülményekből alaposan következtet-hető, hogy a tettes az élet, a testi épség, szabadság vagy vagyon ellen intézett jogellenes támadásnak magáról vagy másokról való elhárítása céljából csak a szükséges védelemmel élt, vagy hogy az ily védelem határait csak megzavarodásból, félelemből vagy ijedtségből lépte át.” E szakasz a továbbiak-ban arról intézkedik, hogy a jogos védelemnek fentiek által nem indokolt túllépése mennyiben és miképpen büntetendő.

Ha e két fogalom meghatározást — vagy, hogy szakkifejezéssel éljek: törvényes tényálladékat

Új sport. Football — motorbiciklin. Meccs Middlesborough és Camberley között.

összehasonlítjuk, mindenekelőtt megnyugvással állapíthatjuk meg, hogy a mi ósdinak és egy kis túlzással Mária Terézia korabelinek csufolt katonai büntető törvénykönyvünk a helyes disztinkció és szabatos fogalom meghatározás terén legalább is nem marad mögötte a negyedszázaddal később, feltűnést keltőbb külsőségek között létrejött polgári büntető törvénykönyvnek.

Mint látjuk, úgy a polgári, mint a katonai büntető törvénykönyv a jogos védelem alapfeltételül kívánja, hogy az elhárított vagy elhárítani szándékolt támadás jogtalan és közvetlen legyen.

Jogtalan a támadás akkor, ha a támadó a támadásra feljogosítva nem volt, közvetlen pedig akkor, ha a támadó magatartása és ennek a megtámadottra nézve hátrányos (veszélyes, fenyegető) eredménye között időbeli távolság nincs, vagy legalább is emberi számítás mellett utóbbi az előbbit nyomban követi.

Tegyük fel például, hogy egy szolgálatban levő csendőr büntetendő cselekmény gyanúja miatt valakit elfog. Habár talán az elfogás nem eszközöltetik is a leggyengédebb formák között, az elfogott az elfogadás ellen — mely előtte szubjektív támadásnak tűnhetik fel — nem élhet jogos védelemmel, mert a támadás, vagyis az elfogás a csendőr részéről jogos volt. Azonban, ha például a csendőr az elfogottat bántalmazza, ütlegeli, ez ellen az elfogott egyén már védekezhetik s védekezése jogos, mert a csendőrnek csak elfogni volt joga az illetőt, bántalmazni, sanyargatni azonban nem, mihelyt pedig ezt tette, túllépte a szolgálati hatalmát, már pedig

ennek körén túl nem részesül a hatósági személyek fokozott büntetőjogi védelmében, hanem a törvény szempontjából csak mint magánember jelentkezik.

Természetesen e példa inkább csak az elmélet szempontjából bír jelentőséggel, mert a gyakorlatban nehéz határvonalat vonni egyrészt az elfogás által szükségessé váló, esetleg az elfogandó által provokált erélyes rendszabályok és a jogtalan bántalmazás között, másrészt pedig abban a tekintetben, vajjon meddig irányul az elfogott által eszközölt védekezés a jogtalan bántalmazás elhárítására s mikor célozza ez már magának az elfogatásnak a megállítását. Vajjon pedig valamely katonai egyén a fentebb felvetett esetben mennyiben követi el a katonai öröknek való ellenszegülés büntetettét vagy vétségét: ez tisztán processzuális kérdés, bírói kognició tárgyát kell, hogy képezze.

A támadásnak azonban a jogtalanság mellett még közvetlennek is kell lennie. Fenti példából kiindulva, ha a csendőr az elfogottat nem bántalmazza, hanem csupán, mondjuk, azzal biztatja, hogy „majd ellátom a bajodat“ stb.: az elfogottnak nincs joga ezt a fenyegetésben nyilvánuló támadást azzal elhárítani, hogy pl. mellbe vágja vagy elgáncsolja a csendőrt, mert e támadás csak szóbeli, tehát még nem közvetlen.

Hasonlóképpen nem közvetlen a támadás akkor sem, ha pl. A. találkozik régi haragosával B-vel s ez utóbbi A. láttára hirtelen zsebéhez kap, melyben esetleg revolvert tarthat. B. részéről a zsebbe nyulás — még ha tényleg van is abban revolver — csak előkészület egy esetleges támadáshoz, de még nem

támadás. Ha azonban B. előrántja revolverét, sőt A. felé céloz vele, a támadás már közvetlen, mert bár a lövés még nem történt meg, abból, hogy B. mihelyt A-t meglátta, kirántotta revolverét s azzal célzó mozdulatot tett, emberi számítás szerint csak az következhetik, hogy le akarta löni A-t. Miután pedig a revolver kirántását rendszerem helyzetében van, mihelyt B. a revolvert kirántotta, illetve azzal célzó mozdulatot tett.

Ki kell itt emelni, hogy a jogos védelem törvényes előfeltételei az érdekelt (a tettes, a védekező) helyzetéből, szubjektíve állapítandók meg. Lehetséges, hogy a fentebbi esetben B. A-tól megijedve, talán csupán riasztó lövést akart leadni, sőt az is feltehető, hogy a revolver nem volt megtöltve s B. csak ijeszteni akarta A-t, vagy egy otromba tréfa elkövetése állt csupán szándékában. Ebben az esetben a jogos védelem megállapítása bírósági tárgyalás feladata. Ha például megállapítást nyer, hogy B. régi haragosa volt A-nak, úton-útfélen hangoztatta, hogy elteszi láb alól, néhány tanu vallja pl., hogy B. igen izgága, verekedő ember, aki emberölés miatt fegyházban is volt, ha továbbá a bíróság konstatálja, hogy B. erőteljes, rosszindulatú, míg A. gyenge fizikumú, békés ember: A. javára megállapíthatja a jogos védelmet akkor is, ha A. mihelyt észrevette, hogy láttára B. a zsebéhez kap, melyben közönségesen revolverét hordja, rálő B-re, jóllehet B-nél nem is volt revolver. Lehetséges, hogy ily körülmények között a jogos védelem határainak túllépése miatt sem büntetjük meg A.

Az az elv, hogy a jogos védelem előfeltételei alanyi szempontból ítélendők meg, különös fontossággal bír akkor, ha a tettes részéről tévedés forog fenn. Tegyük fel, hogy C. egy elhagyott úton éjjel hirtelen szembetalálkozik D-vel, aki neki régi haragosa és tegyük fel azt is, hogy D. ugyanolyan tulajdonságokkal rendelkezik, mint az előbbi példában B. Mihelyt C. a homályból kibontakozni látja D. körvonalait, észreveszi azt is, hogy D. pisztolyt tart a kezében, lövésre készen. C. elveszettnek érezvén magát, előrántja pisztolyát és lelövi D-t. Utóbb azonban kiderül, hogy akit C. D-nek hitt, az egy ismeretlen férfi volt s amit a kezében tartott, nem pisztolynak, hanem kialudt lámpásnak bizonyult.

Már most az ítélőbíróság feladata megállapítani, vajjon C. részéről forog-e fenn jogos védelem.

A főtárgyaláson bebizonyítást nyer, hogy C. állandóan rettegésben élt a nála erősebb, vérengző D-től; arra is vannak bizonyítékok, hogy C. halotta, miszerint D. a szomszéd faluba ment s így mikor a vele szembe jövőt meglátta, azonnal ez jutott eszébe, feltehető, hogy C., aki még hozzá ijedős, gyenge idegzetű ember, meg volt győződve, miszerint a vele szembe jövő — kit a sötétség és kód miatt tisztán felismerni nem tudott — más nem lehet, csak D.

Ily bizonyítékok alapján a bíróság nyilván felmenti C-t, mert ő magát jogtalanul megtámadottnak hihette s a jogtalan támadás elhárítására — meggyőződése szerint és a részletezett körülmények között — D. lelövése csupán a szükséges védelem volt.

A jogos védelem fogalom meghatározásaiból ki-

tűnik, hogy a jogos védelem gyakorlására, illetve a jogtalan támadás elhárítására nemcsak a megtámadott, hanem bármely más harmadik személy is jogosult. Általános alapelv azonban, hogy a támadás elhárítása ne fossza meg a támadót aránytalanul értékesebb jogtárgytól, mint amilyen a támadás által veszélyeztetve volt.

Így pl. bár a vagyon ellen intézett jogtalan és közvetlen támadás jogos védelemmel elhárítható, mindazonáltal a bíróság nem fogja a jogos védelmet megállapítani akkor, ha valaki a néhány szemszilvával menekülni készülő gyümölcsotlvajt lelövi.

Úgy a Btk.-ben, mint a kbt.-ben lefektetett igen fontos elv, hogy jogos védelemnek befejezett támadás ellen nincs helye. A törvény megengedi a jogos védelmet, de tiltja a retorziót, az önbíráskodást.

Fentebbiekben részleteztük a jogos védelemnek azon előfeltételeit, melyeket a Btk. és kbt. egyaránt megkíván. Az alábbiakban áttérünk a két fogalom meghatározás közti különbségekre.

Mindenekelőtt szembetűnő, bár kevésbé lényeges eltérés, hogy a Btk. így fejezi ki magát: „ellen intézett vagy azt fenyegető jogtalan“ stb., a kbt. ellenben csak támadásról beszél, nem pedig egyszersmind fenyegetésről is és ez a helyes, mert a fenyegetés lényege ellenkezik a közvetlenség fogalmával. Aki fenyeget, az még nem támad is egyszersmind. Amelyik kutya ugat, az nem harap.

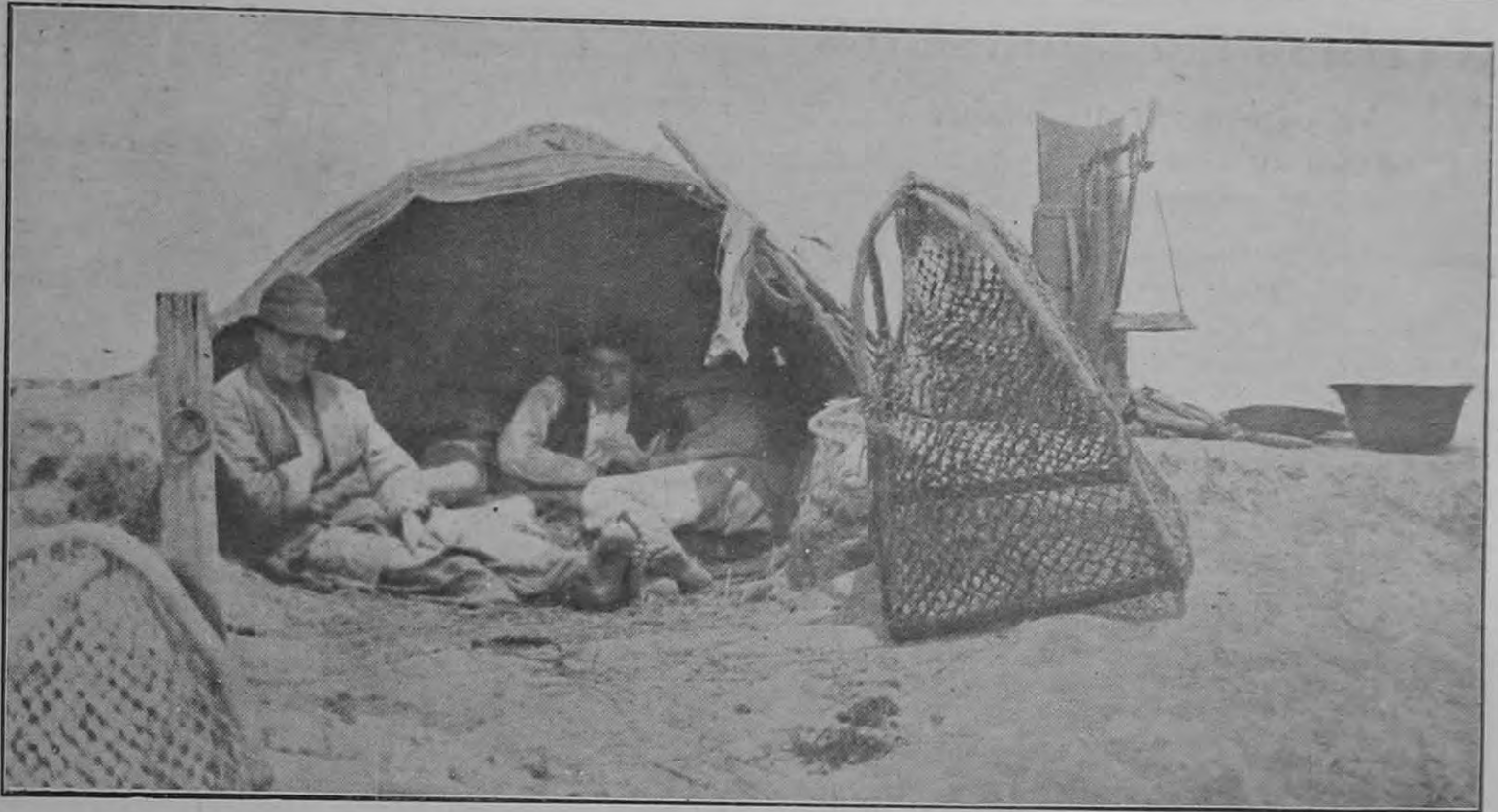
A jogos védelem korlátai túllépésének büntetőjogi beszámítását illetőleg pedig a Btk. csak negatíve rendelkezik. Kimondja, hogy e korlátoknak félelemből, ijedtségből vagy megzavarodásból való túlhágása nem büntetettik. Arra nézve azonban, hogy miképpen büntetjük a jogos védelem korlátainak oly áthágása, mely a tettes félelme, ijedtsége vagy megzavarodása által nem indokolt: a törvény nem rendelkezik.

Ezzel szemben a kbt. kimondja, hogy a jogos védelem korlátainak indokolatlan túlhágása, mint gondatlanságból elkövetett cselekmény a kbt. 599., illetve 702. §§. szerint büntetendő.

Igen lényeges azonban a Btk. és a kbt. rendelkezései között az az eltérés, melyet fontosságára való tekintettel alább részletesen fejtegetek.

A Btk. a jogos védelem útján megvédhető jogtárgyak gyanánt kizárólag a személyt és a vagyont érti. A büntető joggyakorlat személy alatt érti az életet, testi épséget és a szabadságot. Edvi Illés Károly, az ő törvényt magyarázatában a személy fogalma alá vonja a szemérmét és a becsületet is. Nyilvánvaló, hogy nemcsak az ellen élhetünk jogos védelemmel, aki életünk ellen tör, hanem az ellen is, aki testi épségünket vagy személyes szabadságunkat veszélyezteti. Hasonlóképpen nyilvánvaló az is, hogy a nő, a női becsülete ellen intézett támadást szintén a jogos védelem kedvezményes helyzetében háríthatja el. Viszont a becsület már nem tartozik az előbbi szempont alá eső jogtárgyak közé.

Vannak külföldi törvénykönyvek, melyek a személy fogalma alatt a becsületet is értik, a Btk. azonban — legalább is a fennálló gyakorlat tanúsága szerint — a becsületet nem tekinti oly jogtárgynak, mely ellen intézett jogtalan támadás jogos védelemmel elhárítható volna.

Halászok a Tisza partján, Szegeden. Kerny István fényképe.

A jogász, sőt a jogi érzékkel bíró laikus előtt feltűnő, hogy a becsület — a jogos védelem szempontjából — nem részesül oly hathatós büntetőjogi védelemben, mint a személyes szabadság. Feltűnő ez pedig azért, mert bár a személyes szabadság értékes tulajdona az embernek, a becsület — bizonyos erkölcsi magaslatra emelkedett társadalmaknál és egyéneknél — amannál sokkal értékesebb, mert pótolhatatlan. A római jog a következő három státushoz kötötte a polgári teljesjogúságot: libertas, civitas, familia. Kétségtelen, hogy ha az ember nem szabad, akkor cselekvésre is képtelen. Azonban a szabadság mintegy eszmeileg elhasználatlan dolognak tekintendő, mert ha valaki a személyes szabadságát elveszíti is, annak elnyerése után az ismét előbbi korlátlanágában és rugékonyságában áll helyre. Nem így azonban a becsület. Mert ha az elveszett, ha azon csak parányi folt esett is, az már többé egyáltalán nem, vagy csak igen nehezen és igen ritkán áll helyre, akkor is rendszerint csak relative.

A személyes szabadságtól megfosztott ember — etikai szempontból — még mindig teljes ember. Kossuth Lajos három esztendő rabsága alatt tanult meg angolul, még pedig oly kitűnően, hogy beszédeit az angol tankönyvek mint a retorika remekműveit közlik. A becsületétől megfosztott ember azonban élőhalott. Természetesen — és igen sajnosan — vannak emberek, kik többre becsülik a személyes szabadságot, mint a becsületet és ezt sokkal szívesebben áldozzák fel, semmint hogy amazt elszenvedjék.

Önként felvetődik ezek után a kérdés: miért részesül a becsület a büntető igazságszolgáltatás részéről mostohább elbánásban, mint a személyes szabadság?

A felelet erre az, hogy a becsület tág fogalom. Amit az egyik erkölcsi felháborodással utasít el, azt a másik teljesen aggálytalannak, sőt hasznosnak

és épen ezért megengedettnek fogja találni. Amíg tehát az élet, testi épség, vagyon ellen irányuló támadások könnyen felismerhetők, mert abszolút, konkrét jogtárgyak ellen irányulnak, addig a becsület ellen intézett támadásokra ez nem mondható, mert a becsület, mint fentebb kifejtettük, relativ és absztrakt valami. *Eszmény.*

Ha tehát valaki sötét éjjel fejszével felénk sujt, nem lehetünk kétségben aziránt, hogy életünk ellen tör, míg ha valaki jellemtelen fráternek nevez, akkor — ha véletlenül fogyatékos az erkölsről és a becsületről alkotott felfogásunk, vagy sőt nem is vagyunk tisztában a jellem fogalmával — esetleg fülünk mellett hagyjuk elhangzani a szavakat.

Ha a törvény a jogos védelem szempontjából ugyanolyan védelemben részesítené a becsületet, mint a személyes szabadságot, akkor a becsületről alkotott egyéneknél merőben ellentétes felfogás oly eredményekre vezetne, melyeket a bíróság az individualizáció elvének legszélsőbb alkalmazása mellett sem volna képes a társadalmi béke biztonságának veszélyeztetése nélkül elbírálni.

Vegyük fel azt az esetet, hogy pl. valaki felszáll a villamosra, mikor azonban a már kilyukasztott jegyet ki akarja fizetni, észreveszi, hogy nincs nála pénz és bár sietve, de esetleg mégis egy-két megállónyi utazás után leszáll. A kalauz erre gúnyosan olyasmit mond, hogy „ismérjük már az ilyeneket“. Ha már most az illető utas a becsületére kínosan vigyázó és amellet szangvinikus egyén, nekimegy a kalauznak és esetleg felpofozza. Ellenben van rá eset, hogy az ily módon meggyanusított utas szégyenkezve és szótlanul elhagyja a kocsit, mert ha ebben az egy esetben ártatlan is, általánosságban és elvileg nyilván nem zárkózik el a villamos-társaság valamely alkalmas módon való megkárosításától.

(Folytatjuk.)

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK

Az olasz csendőrség.

SZABÓ JENŐ százados fordítása.

(Folytatás.)

Általános határozványok a királyi csendőrség számára.

Hadügyminiszter.

Mi III. Vittorio Emanuele Isten kegyelméből és a nép akaratából Olaszország királya a hadügy-, belügy-, igazságügy-, vallásügy- és tengerészeti minisztereink államtitkárainak előterjesztésére a következőket rendeljük:

1. §. Jóváhagyjuk a mellékelt és a mi rendelkezésünkre a fentemlített minisztereink által aláírt „Általános határozványokat a királyi csendőrség számára“.

2. §. Hatályon kívül helyezzük az 1892. év május elsején kelt királyi rendelettel a királyi csendőrség számára kiadott kiképzési és szolgálati Utasítást.

Jelen rendeletünk végrehajtásával fentemlített minisztereink bizatnak meg.

Kelt Róma, 1911. év december hó 24.

Vittorio Emanuele.

P. Spingardi.

Giolitti.

C. Finocchiaro Aprile.

Leonardi Cattolica.

Előzetes megjegyzések.

Ez az Utasítás szabályozza a kerületi legioknál a kiképzés és a szolgálat körüli eljárást.

A tanlegionak és a tisztképző iskolának külön utasításai vannak, amelyek a kiképzést és a belszolgálatot szabályozzák.

A legio parancsnokok magas állásuknak és nagy felelősségüknek megfelelő önállósággal vannak felruházva. De örködni kötelesek alárendeltjeik önállósága felett is és nem szabad tűnőniük, hogy azok az őket — a királyi hadsereg számára kiadott fegyelmi szabályzat rendelkezései szerint — *szolgálati állásukhoz és felelősségükhöz mérten — megillető önállóságukban bármi módon is korlátoztassanak*, mert a kezdeményezés és az ezzel járó gyors elhatározási képesség, az önálló intézkedés és tevékenység akkor is, ha nincs rá parancs vagy ha a kiadott rendelkezések a pillanatnyi helyzetnek már nem felelnek meg, továbbá a felelősség férfias vállalása a saját intézkedést illetőleg — mind olyan tulajdonságok, amelyek csak akkor fejlődnek ki, ha alárendeltjeinket önállóságukban nem korlátozzuk s nem szoktatjuk arra, hogy minden parancsot előljáróiktól várjanak vagy pedig intézkedéseik legesekélyebb részleteire is szabályt keressenek.

Az alárendeltnek pontosan meg kell jelölni az elérendő célt s az elért eredményből meg lehet állapítani képességeiket és azt is, hogy a rájuk ruházott önállóságot teljes mértékben kihasználták-e.

Nem szabad szem elől téveszteni, hogy a kezdeményező képesség olyan erény, amellyel csak azok rendelkeznek, akik bíznak saját képességeikben s hogy erre az önbizalomra igen nagy szükség van, tehát nemcsak azt kell megengedni, hogy az alárendelt saját hatáskörükön és a kitűzött cél határain belül a legjobb belátásuk szerint járjanak el, hanem ha esetleg jóhiszeműen hibáznak vagy tévednek, jóakaratu oktatással kell ezeket kiküszöbölni, mert a meggondolatlan dorgálás kiirtja az önbizalmat az alárendeltékből.

Egy és ugyanazon feladat különböző módon oldható meg s ha az alárendelt nem is találta el a legjobb megoldást, nem szabad kifogásolni, ha egyébként helyesen járt el.

Az előljárónak amellet, hogy minden alkalmat fel kell használnia arra, hogy alárendeltjeiben a kezdeményező képességet a lehető legnagyobb fokra emelje, nem szabad megfélemlenie arról sem, hogy a katonai nevelés elvi célja az egyéni önérték tudatát felébreszteni és belevésni a lelkekbe azt, hogy ők,

mint emberek és katonák értéket képviselnek, nemkülönben a szükséges bizalmat a bajtársak és feljebbvalók iránt. Ezeket az érzelmeket bármi módon is elnyomni annyit jelent, mint saját tekintélyünket aláásni.

Az előljárót alárendeltjeivel szemben az első pillanattól kezdve a legnagyobb erély és hajlíthatatlanság jellemezze parancsai végrehajtásának követelésében. De ez a szigorúság következetes legyen, amely nem nézi el a hanyagságot és a rosszakaratot s amely tünteti el a változatlanságával mély hatással van az alárendeltre és hajlékonyá teszi a bensőséges meggyőződésre.

A felelősségérzet igen hatásos eszköz arra, hogy minden egyest a szolgálat ellátását illetőleg képességeinek legnagyobb fokban való kifejtésére sarkalja. Éppen ezért minden egyes csendőrrel meg kell értetni, hogy ő személyesen felelős minden egyéni cselekedetért úgy szolgálatban, mint szolgálaton kívül s nem szabad feljebbvalói közbelépésére számítani, különösen akkor, ha ez a közbelépés saját tekintélyének a rovására esnék.

Tehát abban az esetben, ha valahol egyéni fegyelemsértés vagy szabálytalanság történik, kerülni kell a felelősségnek a feljebbvalóra való hátrítását, kivéve, ha olyan hiányok merülnek fel, amelyek a feljebbvaló részéről a jószándék hiányát mutatják vagy nyilvánvaló hanyagságára vallanak.

Éppen azért, hogy úgy a tiszték, mint a legénység munkája haszonnal járjon, mindkét részről a legnagyobb odaadás szükséges.

Ez elérhető, ha a feljebbvalók alárendeltjeiknek lelkiismeretesen teljesített munkájukat elismerik, megdicsérik, ha változatosság van a foglalkoztatásban és ha az hasznos és célirányos s végül ha már tisztában vannak kötelmeikkel, engedik, hogy saját belátásuk szerint intézkedhessenek.

Tartsuk szem előtt, hogy a teljes együvértartozás, ragaszkodás érzete csak akkor fejlődik ki, ha a feljebbvaló mindig azt mutatja, hogy érdekei azonosak alárendeltjei érdekeivel, ha róluk megértően gondoskodik s az igazságosság határain belül atyailag támogatja azokban a nehéz helyzetekben, amelyek a szolgálatuk teljesítése kapcsán naponként felmerülnek.

Kiképzés.

I. FEJEZET.

Kiképzési követelmények a legénységnél és a tisztelnél.

Legénység.

1. Az altisztek és legénység kiképzésével párhuzamban nagy súlyt kell helyezni az erkölcsi nevelésre.

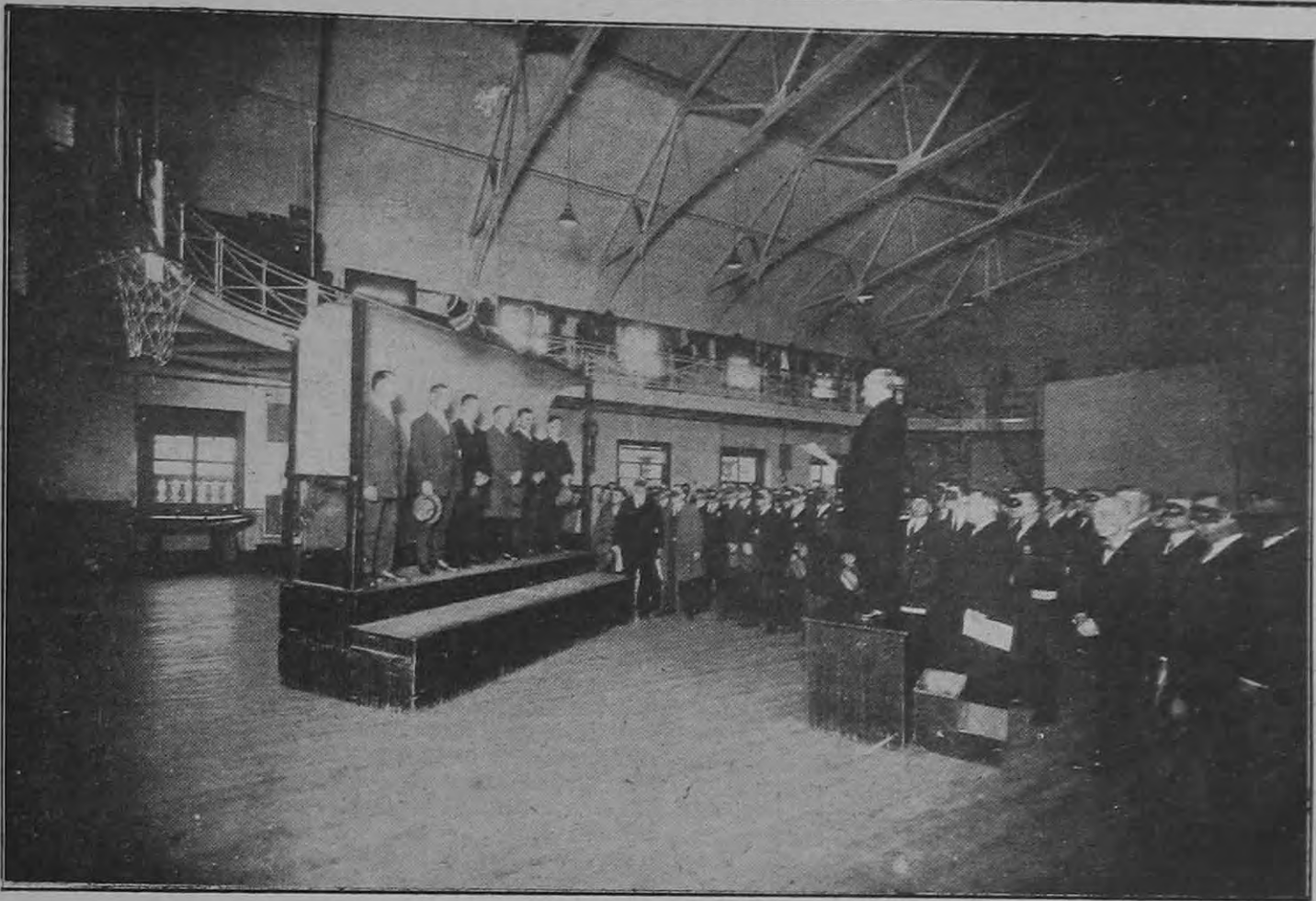
Ha a minden rendű és rangú előljárók példaadása és szerető gondoskodása folytán a katonai gondolkodás és kötelességérzet a legfelsőbb szolgálatot illetőleg minden csendőrnek második természetévé válik, sokkal könnyebb lesz a kiképzés és nagyobb eredményekkel fog járni.

2. A gyakorlati szabályzat a királyi csendőrség számára c. szolgálati könyv általában megjelöli, hogy kinek mit és mennyit kell elsajátítani ebből a szabályzatból.

Egyéb a csendőrlegénységre és az altisztekre vonatkozó tantárgyakból és ismeretekből, mint amilyenek pld. Fegyver és lövő Utasítás, Szolgálati Utasítás, Fegyelmi Szabályzat, Büntető Törvénykönyv és Büntető Perrendtartás, Büntető törvénykönyv a hadsereg és haditengerészet számára, Szolgálati utasítás háború esetében stb., a tananyagot a legio parancsnokok saját hatáskörükben állapítják meg, gondoskodva arról, hogy minden csendőr elsajátítsa azokat az ismereteket, amelyekre úgy békében, mint háborúban rendfokozatához mérten szüksége van.

Bátor igyekezetnek minden lehetséges, s csak annak orvosolhatlan helyzete, ki önmagát hagyja el.

Teleky László.

Amikor a detektívek viselnek álarcot. A newyorki detektíveknek előadás keretében bemutatják a hírhedtebb gonosztevőket. A detektívek álarcot viselnek, hogy a gonosztevők meg ne ismerjék őket. Wipro fényképész.

Tisztek.

3. A tisztben meg kell lennie a képességnek arra, hogy egy rendfokozatának megfelelő alakulatot oktatni és vezetni tudjon.

A büntető törvénykönyv és bűnvádi perrendtartás, a büntető törvénykönyv a hadsereg és haditengerészlet számára, a közbiztonsági szervekről szóló törvény és vonatkozó szabályzat tökéletes ismerése, továbbá általános tájékozottság az igazságügyi rendszert és közigazgatási törvényeket illetően, nemkülönben az a képesség, hogy a különleges szolgálatából folyó jelentéseket pontosan és világosan meg tudja szerkeszteni — elengedhetetlen feltételek egy csendőrtisztnél.

Ezeken kívül minden csendőrtisztnak lovagolni kell tudnia s kötelessége a löismével is foglalkozni, továbbá a legnagyobb szorgalommal kell a katonai és általános műveltség mélyítésére törekednie.

4. A törzstiszteknek ezeken kívül ismerniük kell még a különböző fegyvernemek harcban való alkalmazásának a módját és különösen és alaposan kell ismerniük a speciális csendőrségi szolgálatot, mert csak így áll módjukban az alárendelt tisztikart helyesen vezetni.

5. A tisztikar kiképzését előmozdítani és irányítani s különösen arról gondoskodni, hogy a más csapattektől ujonnan átlépett tisztek a csendőrségi szolgálatban alaposan kiképeztesse, elsőrendű feladatát képezze a legiparancsnoknak.

Kötelessége továbbá időszaki szemlekorútja alkalmával szolgálati megbeszélések és jelentéseiknek lelkiismeretes átvizsgálása útján meggyőződni arról, hogy alárendeltjei az előírt rendfokozatszerinti feltételeknek megfelelnek és oda kell hatnia, hogy az alárendelt tevékenysége ne csak a mindennapi rendes hivatali teendők ellátásában merüljön ki. Csak a szabályok ismerete nem elegendő egy csendőrtisztnak, akinek igen széles alapokon nyugvó katonai és szociális ismeretekkel kell bírnia, hogy a különböző törvények és szabályok rendelkezéseit értelmesen és megfelelően tudja alkalmazni.

II. FEJEZET.

Évi kiképzési tanfolyam.

A tanfolyam beosztása.

6. Az egy év alatt végrehajtandó különböző kiképzések módját a szolgálati szükséglet, az őrsök létszám-beli állapotának, nemkülönben a korlátolt mértékben rendelkezésre álló gazdasági eszközök tekintetbe vételével a legiparancsnok állapítja meg.

7. Egy év alatt elvégzendő elméleti és gyakorlati tananyag a következő:

a) Egyéni és szakasz kiképzés, továbbá nagyobb kötelékekben is mindannyiszor, amikor erre alkalom nyílik;

b) fegyver- és lövő utasítás;

c) Elméleti és gyakorlati kiképzés a közbiztonsági szolgálatban;

d) oktatás és gyakorlatozás a csendőrség háborus szolgálatát illetően;

e) kiképzés és gyakorlatozás a híradó szolgálatban;

f) kiképzés az egészségügyi szolgálatban;

g) zeneoktatás a kürtösök és növendékek részére;

h) kiképzés a különleges csendőrségi szolgálatban;

i) elméleti és gyakorlati kiképzés a kerékpáros szolgálatban;

j) elemi ismeretek az altisztek számára a főbb szociálpolitikai kérdéseket illetően;

k) elemi ismeretek az első segélynyújtásban és a tűzoltószerek alkalmazásában;

l) erkölcsi oktatás a legénység részére;

m) írásbeli oktatás;

n) lovagló tanfolyam a legénység részére.

Kire van bízva a kiképzés.

8. Mindennemű kiképzés elvben az őrsökön történik és azt a századparancsnok irányítása mellett az őrsparancsnok vezeti.

Olyan helyeken, ahol több őrs állomásozik, amelynek legénysége egészben, vagy részben kiképzés vé-

Felelősség és ellenőrzések.

gett összevonható, a századparancsnok a kiképzés végrehajtásával a tárgyak fontosságához képest alárendelt tisztjeit vagy altisztjeit bizza meg, azok képességeinek szem előtt tartása mellett és pedig rendfokozatukra való tekintet nélkül.

Mind a tiszteknek, mind az altiszteknek megfelelő önállóságot kell biztosítani viszonylagos felelősséggel, hogy képességeiket kellőképpen kifejtve, parancsnokuknak hathatós támogatására legyenek.

A parancsnok hatáskörébe tartozik megállapítani azt, hogy ki vesz részt az oktatásban és ki lesz az alól felmentve.

9. Az olyan oktatást, amelynek erkölcsi nevelés a célja, vagy új rendeletek alkalmazására, illetve megmagyarázására, vagy az érvényben lévő rendeletek módosításainak megismertetésére vonatkozik, mindig tisztnek kell tartania, aki, ha erre szükség van, az időszaki szemléket is erre a célra használja fel.

10. A 7. pontban felsorolt anyag közül azoknak az oktatásáról, amelyek c), e), f), h) és k) betűvel vannak megjelölve, a legio-parancsnokok gondoskodnak, akik a szolgálati érdekek szem előtt tartása mellett, különböző időközökben az állomáshelyükhöz legközelebb eső és a legalkalmasabb helyen a legénységet összpontosítják, de mindig egy tiszt vezetése alatt.

Az ilyen összpontosításokat fel kell használni arra is, hogy a gyakorlati szabályzatban és más utasításokban előírt olyan kiképzés is végrehajtsák, amely az őrsök által rendes körülmények közt, tekintettel a legénység csekély létszámára, állomáshelyükön nem eszközölhető.

11. Az alörsvezetői előléptetés előtt álló csendőrök kiképzése kerületenként történik, ugyanezen kerületenként lesz felállítva a számvivői tanfolyam azon számvivő altisztek részére, akik mozgósítási alakulatokhoz vannak kijelölve.

12. Az előléptetés előtt álló csendőrök és alörsvezetők elméleti és gyakorlati kiképzését az anyag minőségéhez és fontosságához képest tiszték és alkalmas altisztek vezetik.

13. A számvivő tanfolyamok vezetésével a számvivőség igazgatója van megbízva.

Előzetes megjegyzések az oktatás módszeréhez.

14. Az őrsökön a rendes szolgálatot úgy kell beszoztani, hogy az őrsparancsnoknak naponként alkalma legyen legalább egy órát alárendelt legénységének kiképzésével foglalkozni.

15. A csendőrök szolgálatmentes idejükben írásbeli gyakorlatokkal foglalkoznak, amelyeket az őrsparancsnok felügyelete mellett önállóan végeznek.

Az ilyen gyakorlatoknak a célja, hogy a csendőrlegénység magát a szépírásban és a számolásban tökéletesítse; továbbá, hogy elsajátítsa az ő különleges szolgálatára vonatkozó különböző törvényeket és szabályokat s otthonos legyen a jelentések megszerkesztésében.

E célból minden csendőrnek és próbacsendőrnek, kivéve az írkokokat, negyedévenként egy 20 lapból álló írófüzetről kell gondoskodnia, a szépírás és fogalmazás gyakorlására, a büntetőtörvénykönyv, más törvények és szabályok egyes szakaszainak és a jegyzőkönyveknek lemásolására.

16. Kerülni kell a már elegendőképpen megtanult anyag ismétlését.

Minden egyes utasítás oktatására annyi időt kell fordítani, amennyi szükséges és csupán időtöltésből nem kell az előírt időhöz ragszkodni.

Ha idő marad, azt olyan dolgok megismertetésére kell felhasználni, amelyeket a csendőrök még nem ismernek vagy szükséges, hogy jobban megismerjenek, vagy pedig több időt kell adni a legénységnek a helyiségek, istállók, szerelvények tisztogatására s módot kell nyújtani arra, hogy testének tisztántartásáról is fokozottabb mértékben gondoskodhassék.

Azokkal, akik bármi oknál fogva nem érték el az óhajtott eredményt, a tananyagot ismételtetni kell annyiszor, amennyiszor erre szükség van, de különös türelemmel kell velük foglalkozni.

Igen kiváló eredményeket érhetünk el, ha felbressztjük és ébrentartjuk a csendőrökben az egymás közötti nemes vetélkedés érzetét.

17. A különböző szabályok elegendő irányelvet adnak a legénység kiképzéséhez. Elvül szolgáljon, hogy mindaz, ami felesleges és a gyakorlatban nem alkalmazható, káros és ezért csak a legszükségesebb dolgokkal kell foglalkozni.

A legio-parancsnokoknak tehát elsőrendű kötelességük óvakodni attól, hogy a különböző szabályok előírásaihoz bárminemű olyan szóbeli vagy írásbeli megjegyzéseket fűzzenek, amelyek alárendeltjeiknek az oktatási módszer megválasztására biztosított önállóságát bármi módon is korlátozhatná.

Az önállóság és ennek következménye a felelősségérzet, azok a hatalmas lelkirugók, amelyek az egyént — kötelmeinek teljesítését illetőleg — képességeinek legmagasabb fokban való kifejtésére ösztönzik s a legénység kiképzésében és nevelésében is bizonyára a legjobb eredményekhez vezetnek.

A feljebbvalónak kötelessége az állandó ellenőrzés, de beavatkozni csak akkor szabad, ha hibát, mulasztást, vagy a szabályok áthágását észleli, vagy amikor hanyagságot és nemtörődömséget kell megszüntetnie, avagy amikor alapos oka van feltételezni azt, hogy közbenlépése valamely kellemetlen esemény bekövetkezését hárítja el.

A rangsori és a szolgálati utat úgy a kiképzésnél, mint más katonai eljárásoknál szigorúan szem előtt kell tartani. Eppen ezért elvben minden parancsnok intézkedéseit annak a parancsnoknak adja ki, aki neki közvetlenül alá van rendelve és felelősséggel is csak annak a parancsnoknak tartozik, aki közvetlen előjárója.

Aki másként cselekszik, kárára van a kiképzésnek, összezavarja az egyes parancsnokok kötelmeit és csökkenti a felelősségérzetet.

18. A szemlélő tábormokok, nemkülönben a tiszt parancsnokok szemlekorútjaik alkalmával gyakorlati vizsgák által meggyőződést szereznek arról, hogy a kiképzés felöleli-e a szolgálat minden ágát s a szabályok magyarázása helyes-e s alkalmas kérdésekkel tájékozódni arról is, hogy a tiszték és a legénység rendelkezik-e a szükséges ismertekkel.

Az eredménynek a szemlejegyzőkönyvben mindig kifejezést kell adni.

A tiszték az oktatásnál minden alkalmat ragadjanak meg, hogy meggyőző érvekkel a katonai szellemet, fegyelmet, és az erkölcsi érzést a legnagyobb fokban ébren tartsák, s hassanak oda, hogy a kötelességét mindenki a legpontosabban teljesítse akkor is, ha az előjáró nincs jelen.

Az elméleti oktatásnál kerülni kell az ugynevezett fogas kérdéseket, s nem szükséges szószentírti feleleteket követelni, mert az ilyen eljárás felszínes és nem hatol be az értelemben; a hosszú magyarázás helyett is sokkal célravezetőbb, ha olyan jól megválasztott gyakorlati példákkal oktatunk, amelyek a maguk egyszerűségében, a gyakorlati életben is előfordulnak.

19. Az őrsparancsnok minden héten beszedi az írófüzeteket, a kidolgozatokat átnézi s miután hasonló kérdések feladásával meggyőződött, hogy a csendőrök azokat meg is értették, kijavítja, a hibákat oktatás tárgyává teszi s a füzeteket aláírja.

Ugyanígy járnak el a füzetekkel a szemlélő előjárók is.

Olyan őrsökön, ahol a legénység tényleges létszáma igen nagy, az őrsparancsnok erre a célra a beszoztott altiszteket is igénybeveheti.

A tiszt parancsnokok alárendelt örseik meg szemléltetése alkalmával meggyőződést szereznek arról, hogy az illető parancsnokok ebbeli kötelességeiknek eleget tettek-e.

Pótló idomítás.

20. A pótló idomítása az első segédtiszt vezetése mellett a kerületek székhelyén történik.

21. A legio parancsnoka ellenőrzi az idomítást és ha azt már megfelelőnek találja, ő osztja ki az alárendelt alakulatokhoz szolgálattételre a lovakat (a tiszték, ha akár szolgálati okokból, akár vis major folytán saját lovaikat nem használhatnák, bármely csendőr lovát igénybe vehetik, ha az azt önként ajánlja.

(Folytatjuk.)

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

Háromszoros gyilkosság és rablás kiderítése következtetéssel.

Írta: MARKOVITS HORVÁTH MIHÁLY 2. oszt. tiszthelyettes. (Tiszaföldvár.)

Azt hiszem, alig akad olyan nyomozás, amelyben a következtetésnek valamelyes szerepe ne volna. Bátran elmondhatjuk, hogy a következtetés a nyomozásnak nélkülözhetetlen szerves része, amelynek hiányában csak tettenkapásnál, vagy egyéb igen egyszerű és tulajdonképeni nyomozást nem is igénylő esetekben tudhatunk boldogulni. Erre a körülményre lépten-nyomon rávezet bennünket a gyakorlati élet és igen sok nyomozás-leírás, vagy nyomozási könyvet olvashattunk, amelyekben a következtetés fontosságáról meggyőződést szerezhettünk.

Éppen ezért nem is szándékozom ennek bizonyításával bővebben foglalkozni, hanem még néhány szó előrebocsátása után rávérek egy olyan nyomozásomnak a leírására, amelyben ugyancsak egyedül a következtetésnek köszönhettem az eredményt.

A következtető képesség megvan minden emberben és a mindennapi élet ügyes-bajos dolgaiban, a magánélet legegyszerűbb mozzanataiban is lépten-nyomon alkalmunk nyílik arra, hogy e képességünknek hasznát vegyük. Sokszor egészen öntudatlanul történik ez, anélkül, hogy tudatosná válnék ez a szellemi ténykedésünk. Ezek szerint tehát minden egyes csendőrnek módja van rá, hogy veleszületett következtető képességét a bűnözők elleni harc szolgálatába állítsa. De a következtetés eme fajtájának már tudatosnak kell lennie, amely csak akkor lesz eredményes, ha kellő szakismeretekre és tapasztalatokra támaszkodhatik. A következtető képesség fejleszthető és példák vannak rá, hogy csodálatos eredményességre fokára is kifinomítható. E képességünk fejlesztésére igen jó iskolának tartom azt, ha még a legegyszerűbb, legkönnyebb nyomozásaink alkalmával is már a tanukihallgatások, vagy egyéb pozitív adat, bizonyíték beszerzése előtt átgondoljuk az esetet és következtetéssel próbáljuk megtalálni a fonalat, amelynek helyességét azután a rendelkezésre álló bizonyító adatokkal könnyen ellenőrizhetjük. Ilyen módon mintegy folytonos vizsgáztatáson megy keresztül következtető képességünk és ennek során határozottan fejlődni is fog. Egész nyugodtan merem állítani azt, hogy csak az lehet jó nyomozó s csak az képes igazán *nyomozni*, aki *következtetni* is jól tud.

1923 január hó 12/13. éjszakáján Tiszaföldvár község határában meggyilkolták a Gellért-tanyán Zajkov Vaszilie nevű volt orosz hadifogoly bérést, S. Kérten Lajos és Fekete András 15 éves pásztor fiúkat és a tanyát kirabolták. E hír hallatára az örs 4 főből álló járőre, a szolgabíró és a községi elöljáróság egyes tagjai kiszálltak az említett tanyára.

A Gellért-tanyán Papp János mezőtúri származású földműves folytatott feleségdalkodást. A gyilkosság éjszakáját megelőző nap reggelén befogott a kocsijába, maga mellé ültette feleségét és elhajtott a mezőtúri határban lakó szüleihez disznótorra. A tanyában csak a 3 cseléd maradt. Másnap reggel 7 óra tájban hazaérkezett a gazda, Gellért János, aki a tanya tulajdonosa volt. Kifogta lovait a kocsiból és bevezette az istállóba; a jászol előtt azonban felhorkantak a lovak és erősen nyugtalanokdva igyekeztek kijutni az udvarra. Gellér az állatok nyugtalanokdásának okát kutatva, arra a borzalmas felfedezésre jutott, hogy a jászolban Zajkov Vaszilie vérbe-fagyva, holtan hever. Jobban körülnézve, a két pásztorfiú holttestét is megtalálta a padlásfeljáró alatt levő fekvőhelyükön. Felesét, Papp Jánost azonban nem találta a tanyán s így benne sejtve a tettest, azonnal a csendőrségre hajtott s bejelentette a borzalmas esetet.

A járőr megejtette a helyszíni szemlét, de semmi-féle útbaigazító nyomot, bűnjelet nem talált. Közben a hazaérkezett feles rövidesen tisztázta magát a gyanú alól. A tettes az istálló-ajtó eléggé komplikált zárját kinyitva, végzett három áldozatával, majd a magtár

ajtáját feltörve, élelniszert, a lakásból pedig ékszereket és ruhákat lopott el. A szobában talált helyszínből is következtetni lehetett, hogy a tettes alaposan ismerhette a házbeliek útjait, mert kényelmesen elhelyezkedett rablott enni- és innivalójával az asztal mellett, sőt még ágyat is bontott magának, hogy a mértéktele-nül élvezett bor hatását kialhassa, aminek különben egyéb nyomait is hátrahagyta a szobában. A magtár ajtájának feltörési módja is azt bizonyította, hogy a tettes alaposan tisztában volt a helyszínnel. Ennél többre jutni azonban nem tudott a járőr.

A tiszaföldvári örs vezetését 1922 áprilisában vettem át, de mert sem járásparancsnok, sem pedig ki-nevezett járásparancsnokhelyettes nem volt, nekem kellett a járásparancsnokság ügyeivel foglalkoznom s így örskörletemben nem volt módomban kellő helyi- és személyi ismeretekre szert tenni. A szóbanforgó gyilkosság idejében is kivizsgáláson jártam Budapesten és környékén s csak 14-én, a gyilkosság felfedezése utáni napon vonultam be örsömre. A laktanyában egyetlen csendőrt sem találtam s a szolgálati könyvből láttam, hogy alárendeltjeim a szóbanforgó gyilkosság ügyében nyomoznak.

Gyorsan visszavédtem örsparancsnokká, akit ebben a pillanatban semmi egyéb nem érdekel, csak az, hogy körletemben rablógyilkosság történt, a közbiztonság súlyos serelmet szenvedett s most a tettes előkerítése a legfontosabb teendő.

A nyomozó járőr részletesen megtette jelentését. Gyanúsított volt elég, mert a környék lakossága a legfantasztikusabb tanuvallomásokkal jött elő, mindenkit gyanusnak láttak az emberek. Az így előállott adathalmaz kusza labirintusában azonban nem lehetett eligazodni s nem is tudtak csendőreim többet megállapítani, mint amennyit fentebb már elmondottam. A tettes kilétére vonatkozólag tehát teljes volt a tájékoztatatlanság.

Első dolgom az volt, hogy a tanuvallomásokat sorban leszállítsam a kellő értékükre. Így azután egymásután estek el a feltevések, gyanúsítások, egyetlen egy olyan adatot sem kaptam, amely további nyomozásra alapot adhatott volna. A tábla tehát tiszta volt, most kezdhettem előlről, a magam gondolatai alapján a nyomozást.

Azt kétségtelennek láttam, hogy a tettes ismerte a tanyát, és pedig annyira ismerte az összes ajtókat, záradcsínyját-bínyját, hogy valamikor huzamosabb ideig kellett tartózkodnia a tanyán valamilyen minőségben. Következtetésemnek ez volt az alapja, amire érzésem szerint nyugodtan építhettem fel a további nyomozást.

Kikutattam tehát évekre visszamenőleg, hogy kiknek a kezén fordult meg a Gellért birtok, milyen emberek voltak azok és kik voltak a cselédek. Mindez aránylag könnyen ment, a szomszédságban lakó idősebb emberektől elég pontos és részletes leírást kaptam a tanya régebbi lakóiról.

A beszélgetések során egyre többet hallottam egy „Pacsirta” álnévű emberről, akit rendes néven Szabó Sándornak neveztek. Tiszaföldvári származású, nagy, erős ember, jó munkás, de rossz családapa volt, mert feleségét és 9 gyermekét elhagyva cseléd és napszámos munkában kószálta be a környéket, megfordult a Gellért-tanyán is, majd távolabbi vidékekre is ellátogatott. Ez a Pacsirta tehát ezek szerint nyugtalan vérű, kalandozó természetű ember, aki nem tud nyugodt családi körben megülni, s akit a nyugtalan vére és életmódja könnyen belekeverhet egy ilyen gyilkossági ügybe. Tapasztalat szerint az efajta kószáló s a társadalomtól szinte önkéntes száműzetésben külön élő emberek kerülnek legkönnyebben a bűn útjára.

Pacsirta ellen egyelőre semmi egyéb okom és alapom sem volt a gyanúra, csak az, amit az előéletéről s általában természetéről, életmódjáról hallottam — és az, hogy a Gellért-tanyát jól ismeri.

Amikor azután az iránt kezdtem érdeklődni, hogy mikor látták legutóbb a környéken Pacsirtát, Papp János erre a kérdésemre igen értékes választ adott, Papp ugyanis 1922 karácsonya táján Tiszafüreden 2 drb. hízott sertést adott el s az eladásnál Pacsirta

is jelen volt, aki akkor ajánlkozott is hozzá cselédnek, vagy napszámosnak. Papp azonban nem adott neki biztató választ s erre Pacsirta eltávozott, azóta nem látta.

A „pacsirta” tehát még a közelmúltban is errefelé röpködött és azt is tudta, hogy Papp nagyobb összeghez jutott. Ajánlkozott is a tanyára, tehát vonzotta ide valami. És különös, hogy e vonzódás csak akkor tört ki belőle, amikor Papp kezében meglátta a szép nagy bankókat.

Igy rakosgattam egymáshoz a következtetésnek Pacsirtát egyre erősebben behálózó láncszemeit, miközben útbaindultam felkutatására.

Családja január 10-ike óta nem tudott róla s így sorba kellett járnom ismerőseit és munkaadóit, hogy nyomára bukkanjak. Eljutottam így Cibakházára, ahol megtudtam, hogy valószínűleg Budapestre vette az útját, ahol egyik testvére lakik.

Részletes táviratot küldöttem a budapesti rendőrségnek, vázolv a bűncselekményt, felsorolva a bűnjeleket és megadva Pacsirta öccsének a címét, amit szintén Cibakházán tudtam meg.

Ezt a 36 órát, amit a rendőrség válaszáig várakoznom kellett, további puhatolásokkal töltöttem el, de láttam, hogy ha a Pacsirta elleni gyanum keréktörést szenvedne, nem fogok más kivezető utat találni, mert minden egyéb irányú következtetésemben éreztem a hibákat s a következtetések tarthatatlanságát, valószínűtlenségét.

Végre megérkezett a budapesti rendőrség rövid távirati értesítése: „Szabó Pacsirta Sándor fogva van. Főkapitányság.”

Rövid volt ugyan a távirat, de sokat sejtetett. Így aztán kétség és reménység között ültem fel a Budapest felé haladó vonatra. Nem tagadom, hogy izgatott a dolog nagyon és egy-egy percre a kétség is erősen elfogott, mert most már, amikor a kérdés döntésének küszöbén álltam, érthetetlenül elfogott a bizonytalanság érzete és Pacsirta ellen vádaskodó következtetéseimet újból, meg újból átgondoltam a magam megnyugtatójára. Mert hiszen semmiféle pozitív adat sem bizonyította Pacsirta bűnösségét.

Ilyen töprengések közepette hallgattam utitársaim beszélgetését, amelynek során természetesen a nagy port felvert borzalmas gyilkosság is szőnyegre került. Cibakházaiak is ültek a vonaton, akik tudták azt, hogy én Pacsirta után érdeklődtem s nyomoztam a községben. Egyszerre csak egy cibakházai hentes, aki szintén ismerte Pacsirtát, de csak a vonaton jutott tudomására a Pacsirta ellen irányuló gyanu, hirtelen odafordult hozzám és Pacsirtáról kezdett beszélni. Azt mondotta, hogy jó nyomon járok, mert ő január 13-án, tehát a gyilkosságot követő napon Szolnok közelében találkozott Pacsirtával, aki egy megtömött zsákot és egy kézikosarat cipelt Szolnok felé. A hentes még meg is kérdezte Pacsirtát útjának célja felől, de az nem adott választ neki, úgy tett, mint ha nem hallotta volna a kérdést.

Ez a váratlanul jött igen fontos adat természetesen véget vetett kétségeimnek, most már pozitív bizonyíték is volt a kezemben Pacsirta ellen felépített következtetésem megerősítésére.

Az utazás ezek után jobb hangulatban s könnyebben telt el.

Budapestre megérkezve siettem régi ismerősömhez, Angyal detektív csoportvezetőhöz, aki első sorban is örömmel gratulált „jó szaglőérzékemhez” és közölte velem, hogy jó nyomon vagyok, mert Pacsirtánál megtalálták a rablógyilkosság bűnjeleit s a cselekmény elkövetését Pacsirta már beismerte.

Pacsirta láthatólag meglepődött és megrendült, amikor meglátott. Talán csak most lett bizonyos előtte, hogy a tiszaföldvári csendőr őrs felől fúj a szél s úgy látszik, nagyon esodálkozik azon, hogy nyomára akadtam.

Amikor megkérdeztem tőle, hogy mit tett és miérettette azt, így válaszolt: „Ami tettem, megtettem, de hogy miért, azt nem tudom. A nevem mától fogva akasztófavirág, de ne bántsanak, megmondok és megmutatok én mindent úgy, amint történt. Én úgyis nagyon beteg ember vagyok.”

Borzalmas és rettenetes bűne ellenére is bizonyos szánakozással néztem erre az emberi mivoltáról megfeledkezett gyilkosra, akit vadállatias evési-ivási vágya, egy pár bőségben eltöltendő nap bűnös reménye megfosztott attól a kis józanságtól és emberi érzéstől is, amit hányt-vetett életkörülményei és durva lelkülete még ki nem pusztítottak belőle.

A bűnjelekkel és Pacsirtával együtt vonatra ültem és leutaztam Tiszaföldvárra. Az izgatott lakosság megakartta Pacsirtát lincselni s erős vigyázatra volt szükség, hogy ezt megakadályozzuk.

A lakosság hangulatára való tekintettel a lakatnyába vittem a gyilkost és erős fogolyőrzésről gondoskodtam.

Ezután már magától ment minden, mert Pacsirta alig várta már, hogy könnyíthessen lelkiismeretén s elmondhassa, megmutogathassa a helyszínen a gyilkosság lefolyását. Erre hamarosan alkalmat is adtam neki. Elmondotta, hogy a gyilkosság terve akkor fészkelődött bele a fejébe, amikor véletlenségből tanúja volt annak, hogy Papp János hízőkat adott el és szép pénzt kapott azokért. Nagyon vágyódott a pénz után s elhatározta, hogy minden áron megszerzi azt magának. Előbb úgy akart Papp közelébe férkőzni, hogy cselédnek, majd napszámosnak ajánlkozott, de az a terve nem sikerült, mert Papp elhárította magától az ajánlatát. Teltek a napok, de a pénzt, az azzal járó evés-ivás, jó mód utáni vágyakozását csak nem tudta kiverni a fejéből.

Egy napon, január 12-én azután útrakerekedett. Tudta, hogy egyenesen kimenni a tanyára nem tanácsos, alibiről akart gondoskodni. Ezért elment Őcsödre, Békésszentandrásra s csak este 9–10 óra tájban ért ki körútjáról a Gellért tanyára, gondolv, hogy ott már alszanak. Így is volt. Az istálló zárját jól ismerte, így könnyen bejutott az istállóba, ahol egy kézi baltát talált s azzal agyonütötte a bérest és a két pásztorfiút. Azután a fekvő Papp János meggyilkolására indult. Bekopogott a szoba ablakán, de mert választ nem kapott, a konyhaajtó kilincsét, amelyet távozáskor kiszoktak húzni a helyéből, levéve ismert rejtekhelyéről, bement a szobába s akkor látta, hogy Pappék nincsenek otthon. Így menekültek meg a haláltól. A pénzt azonban, vágyainak netovábbját nem találta meg. Az ékszereket és a jobb ruhákat szedte össze, majd behatolt a magtárba s ott élelmiszert, nevezetesen szalonnát, húst, tojást, továbbá bort pakolt be egy zsákba. Azután a szobában jóllakott, a sok megivott bortól megittasodott és befeküdt az ágyba. Anyai józanság azonban még maradt benne, hogy a szobában való tartózkodás veszélyes következményeit felismerje. Ezért azután a szobában talált subát magára vette és a tanya sarkában fekvő bóbiskolt és várta a hajnalt. Amikor a szomszédos tanya ablakaiban világosságot látott, tudta, hogy az emberek már felkeltek, hajnalodik. Ekkor vállára kapta zsákmányát és elindult Szolnok felé. Szolnokig gyalog ment, onnan vonaton Budapestre utazott és testvérénél helyezkedett el. A rabolt holmik egy részét értékesítették, az élelmet felélték, azután pedig a Budapestén állomásozó szerkesztés laktanyába ment és kocsinak szegődött el. Ott ebben a minőségben már régebben is szolgált. Nagyot nézett, amikor egy budapesti detektív kereste, házkutatást tartott testvére lakásán és amikor a detektivegyrablott monogrammos törülközőt megtalált, látta, hogy veszve van s ezért alibivel előhozakodni meg sem próbálkozott, hanem beismert mindent.

Igy a háromszoros gyilkosság tettese helyes következtetés eredményeképpen gyorsan kézre került. Pacsirta azonban a földi igazságszolgáltatás súlyát már nem érezhette, mert előrehaladott betegségébe még a főtárgyalás megtartása előtt belehalt.

*S oh én szeretlek néma bánatodban
Hazám! szeretlek könnyeid között,
Égön szeretlek özvegy fátyolodban,
Nehéz keserved, melybe öltözött.
Bájlón mosolygysz, mert bár sorsod kemény,
Él még a sír felett is egy remény.*

Eötvös.

SPORT

Csendőrségi országos úszóverseny. Az idei országos csendőrségi úszóversenyt f. évi július hó 19-én rendezte meg a székesfehérvári kerületi parancsnokság Tatan. A verseny fényét József és József királyi hercegek emelték magas megjelenésükkel. Jelen volt továbbá Mészáros János tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelőjének helyettese, kapuvári Tóth Béla tábornok, a honvéd-, csendőr- és folyamőr tisztikar számos tagja, dr. Huszár Aladár főispán, Palkovics László alispán, Issekutz Aurél székesfehérvári rendőrkerületi főkapitány, Vida Jenő kormányfőtanácsos, a MÁK r.-t. vezérigazgatója. Az említett r.-t. tisztviselői is végignézték a versenyt s a nézőközönség zömét 3-4000 főnyi, főleg bányamunkásokból álló tömeg alkotta.

A verseny nyolc órákor kezdődött. A versenyszámok $\frac{2}{3}$ -részének lebonyolítása után 50 perces szünet következett, mely alatt az úszómedencétől cca 40 x-re egy erdőske szélén a tatabányai r. k. plebános, pápai kamarás 30 perces tábort misét szolgáltatott, mely alatt a bányászzenekar egyházi darabokat játszott. Az evangéliumkor tartott rövid szónoklatban rámutatott a testnevelés vallás erkölcsi és nemzeti szempontból való fontosságára. Az istentiszteleten a versenyzőkön, úri közönségen kívül a bányamunkásság is, kevés kivétellel résztvett. A mise a Hymnusz hangjai mellett ért véget. Istentisztelet után a verseny $\frac{1}{2}$ 12 óráig folyt, majd 14 óráig ebédszünet volt.

15 órákor gépkocsin Tatabányára érkeztek József és József Ferenc kir. hercegek, Huszár Aladár dr. főispán kíséretében. A MÁK r.-t. központi irodaépülete előtt a versenyen megjelent legmagasabb katonai és csendőrségi személyek, a közigazgatás vezetői és a MÁK r.-t. tisztviselőikara fogadta a Fenségeket. Gépkocsiról kocsira történt átszállás után a Fenségek a verseny színhelyére hajtottak, hol a közönség a Hymnusz elhangzása után lelkesen éljenezte őket. Ezután a bajnoki számok, a polgári egyesületek és honvédség számaival vegyesen bonyolítottak le, majd a Tatabányai Sportklub és Tatai Atlétikai Klub vízipóló-mérkőzése után József kir. herceg osztotta ki a tiszteletdíjakat és a sportérmeket.

A Fenségek a megjelent katonai, csendőrségi és közigazgatási előkelőségek, valamint a MÁK r.-t. vezető-tagjaival a bányatársulat új tisztikaszinójában rövid uzsonnát fogyasztottak el és ugyanezek kíséretében a kiterjedt ipartelep egyes érdekességeit tekintették meg. 19 óra 15 perckor a királyi fenségek gépkocsin visszatértek Budapestre. A verseny kedvező időben minden zavaró momentum nélkül folyt le.

Azáltal, hogy a kiírt versenyszámokban aránylag csak kevés úszó vett részt s így különböző számokban sokszor ugyanaz a versenyző indult, kinek pihentetésre időt kellett hagyni, a versenysorrend megállapítása nagy nehézségekbe ütközött. Ez tette azután szükségessé, hogy d. u. a verseny lassabban, az egyes számok között nagyobb szünetekkel bonyolítottassék le. A Tatabányai Sportklubnak a verseny rendezésébe való bevonása szükségesnek és nagyon előnyösnek bizonyult, mert oly helyen, mint Tatabánya, a polgári sportkedvelők közreműködése nélkül egy országos verseny rendezésénél szükséges sok költségmentes férőhely, továbbá olesó és jó élelmezés zavartalan biztosítása nagy akadályokba ütközött volna. A rendezéssel megbízott kerületi parancsnokság

Az első lépés a bűn felé az, ha ártatlan cselekedeteinkben a titkosságot keressük; ki rejtezni szeret, előbb-utóbb kénytelen lesz azt tenni. Egyetlen egy erkölcsi törvény pótolja a többi valamennyit, s ez a következő: Ne tégy és ne szólj soha semmi olyast, mit az egész világ láttára s hallatára nem tehetnél, nem mondhatnál. Rousseau.

felkérésére a Tatabányai Sportklub s főleg annak úszószakosztálya páratlan lelkesedéssel és odaadással karolta fel a csendőrségi sport ügyét. Hivatali és munkaidejük utáni szabad időt késő éjjelig a verseny előkészítési munkálataira, a verseny előtti éjszakát pedig a verseny színhelyének be rendezésére és feldíszítésére, fáradságot nem ismerve, áldozták fel. E lelkes támogatás tette lehetővé, hogy a verseny belépődíj nélkül méltó keretek között volt lebonyolítható anélkül, hogy a kerület és osztályok sportalapjai túlságosan megterheltek volna. Tekintettel arra, hogy a Tatabányai Sportklubban a bányamunkásság jobb érzésű tagjai is nagy számban képviselve vannak, odaadó támogatásukat Tatabánya község által a verseny céljaira felajánlott összegből beszerzett és a díjkiosztás alkalmával Mészáros János tábornok által a TSC háromtagú bizottságának emlékül átadott ezüstérmével viszonozta a csendőrség. József kir. herceg tiszteletdíját Hager Richárd alezredes nyerte meg. A 100 és 200 m.-es gyorsúszás bajnoki plakette az alapítólevél határozványai értelmében két sorrendbeni győzelem folytán Mieskey Kálmán főhadnagy végleges tulajdonába ment át. A versenyen résztvett tisztek, legénység, honvéd- és polgári egyének kifogástalan verseny- és katonai fegyelemtől tettek tanúságot úgy, hogy a versenyintézőségnek és jelenlevő előljáróknak egy ízben sem kellett még figyelmeztetőleg sem közbelépniök.

A versenyek eredményei:

50 m. gyorsúszás: Bajnok: Baitz Ferenc fhdgy 37.1 mp., 2. Bardió Mihály fhdgy 37.8 mp., 3. Füzessy Andor csendőr 41.6 mp.

50 m. mellúszás: Bajnok: Hager Richárd alezredes 45 mp., 2. Miedler Rezső hdgy 46.2 mp., 3. Gerencsér Lajos csendőr 47 mp.

50 m. hátúszás: Bajnok: Camerle Raymond százados 55 mp., 2. Krassy József pb.-csendőr 55.4 mp., 3. Ferenczy Endre fhdgy 57.1 mp.

100 m. mellúszás: Bajnok: Krassy József pb.-csendőr 1 p. 45.9 mp., 2. Gerencsér Lajos csendőr 1 p. 46 mp., 3. Klepp Károly fhdgy 1 p. 51 mp.

100 m. gyorsúszás: Bajnok: Mieskey Kálmán fhdgy 1 p. 32 mp., 2. Renyé Rezső csendőr 1 p. 32.3 mp., 3. Czár Lajos csendőr 1 p. 40 mp.

200 m. gyorsúszás. Bajnok: Mieskey Kálmán fhdgy 3 p. 53 mp., 2. Csizsár István csendőr 4 p. 0.2 mp., 3. Visinger János csendőr 4 p. 0.3 mp.

50 m-es úszás teljes felszereléssel: Bajnok: Pálfy Sándor fhdgy 1 p. 19 mp., 2. Jakus Lajos próbacsendőr 1 p. 23 mp.

A kerületek (ecsi) közötti 4 x 50 méteres stafétát a székesfehérvári kerület csapata nyerte meg 2 p. 49 mp. idővel 2. Ecsi; 3. Miskolci csendőrkerület; 4. Szegedi csendőrkerület; 5. Budapesti csendőrkerület.

Pontozással megállapított sorrend a versenyeredményekben: 1. Ecsi, 94 ponttal megnyerte a vándordíjat, 2. Szegedi kerület 63 ponttal, 3. Debreceni kerület 41 ponttal, 4. Székesfehérvári kerület 41 ponttal, 5. Budapesti kerület 36 ponttal, 6. Miskolci kerület 25 ponttal, 7. Szombathelyi kerület 21 ponttal, 8. Pécsi kerület 18 ponttal.

A versenyek változatosságát és arányait emelte az, hogy külön számokban egymás között mérkőztek a honvédség és polgári egyesületek úszói.

Csendőrök a kaposvári úszókongresszuson. Folyó hó 8. és 9-én József kir. herceg Ő Fensége jelenlétében tartották meg a VI. sz. országos úszókongresszust Kaposvárott. A versenyen a 3 x 50 m.-es stafétában a csendőrség részéről indultak: Szóráth Mátyás csendőr (szegedi ker.), Bulecza Endre csendőr (miskolci ker.) és Füzési Sándor próbacsendőr (ecsi.). E versenyen a csendőrség a második helyezést nyerte a folyamórség A. csapatával szemben, amely az első helyezést csupán egy karcsapással nyerte meg. — A tisztí 50 m.-es versenyen részt vettek a csendőrség részéről Baitz Ferenc főhadnagy (szegedi ker.), Mieskey Kálmán főhadnagy (székesfehérvári ker.) és Vitéz Lenkey Imre gazd. főhadnagy (pécsi ker.). Baitz fhdgy a második, Mieskey fhdgy a harmadik helyezést

➔ HEGEDŰ, HARMONIKA, TÁROGATÓ, CIMBALOM, GRAMOFON ➔
azaz az összes hangszerek itt a gyárban legolcsóbban kaphatók. Árjegyzék ingyen!

MOGYORÓSSY GYULA

m. kir. szabadalmazott hangszergyár

BUDAPEST, VIII. KERÜLET, RÁKÓCZI-ÚT 71.

TELEFON: József 16-81.

TELEFON: József 16-81.

nyerte el. — Az 50 m-es legénységi versenyen ugyanazok vettek részt, akik a stafétaversenyen, ezenkívül még Csikvár Imre csendőr és Császár Mihály csendőr a pécsi kerület állományából. Emő versenyben Szóráth Mátyás csendőr a harmadik helyezést érte el. A győztesek mindegyike egy bronzplakettet kapott.

Csendőrségi országos atletikai verseny Szegeden. A folyó évi országos atletikai versenyünket szeptember 7. és 8-án rendezik meg Szegeden az ottani kerületi parancsnokság. Az 1925. évi egyéni és csapatbajnokságok kerülnek eldöntésre. Az eredményt pontozás útján fogják megállapítani. Díjazás: vándordíjak, tiszteletdíjak, bajnoki plakettek, bajnoki oklevelek, érmek. Atletikai elméleti verseny is lesz, csapatverseny alakjában. Tervben van, hogy a Masz. sportfilmjeit az egyik szegedi moziban jutányos feltételek mellett bemutatja a rendezőség. A versenyzőknek szeptember 6-án délután Szegedre kell érkezniük. Már a tavalyi atletikai versenyünk is nagy mezőnyökkel, szép küzdelmekkel pergett le, reméljük, hogy az idei versenyen újabb haladásról, fejlődésről lesz módunkban meggyőződést szerezni. A benevezések és versenyfeltételek tekintetében az előjáró parancsnokságok részletes tájékoztatást adnak ki.

Labdarúgás. A szegedi csendőriskola csapata a múlt hó 14-én 5:2 arányban legyőzött szegedi rendőrcsapatot revansmérkőzést játszott f. hó 3-án s e mérkőzést is megnyerte 4:0 arányban. Ez a láthatólag jó kezében levő csapat győzelmet győzelemre arat s ezzel jelentősen szolgálja sportbeli fejlődésünket.

HIREK

Dicséretes. A m. kir. csendőrség felügyelője dicsőre okiratlat látta el a következőket: *Erős Imre* gy. 2. oszt. tiszthelyettes, mert egy a pilisi, ceglédi és gombai csendőrörsök körletében garázdálkodott bűnszövetkezetet egy hetet meghaladó, szaktudással és leleményességgel vezetett, fáradságot nem ismerő nyomozás során ártalmatlanná tette. *Székely András* gy. 1. oszt. tiszthelyettes 27 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt különösen mint járásparancsnok, majd később mint a szolnoki csendőriskolához beosztott segédoktató az alárendeltek kiképzése, oktatása és nevelése körül kifejtett igen eredményes tevékenységeért, valamint példás magatartásáért. *Szili János* lovas 1. osztályú tiszthelyettes 28 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt különösen pedig a forradalmak után, egy a közbiztonsági szolgálat, mint az alárendeltek helyes nevelése és ellenőrzése terén kifejtett kiválóan buzgó tevékenységeért. *Szabó Sándor II.* lovas 1. osztályú tiszthelyettes a közbiztonsági szolgálat ellátása és vezetése, valamint az alárendeltek oktatása és nevelése terén 30 évet meghaladó időn át kifejtett odaadó és eredményes tevékenységeért. *Benedek Ferenc* gyalog 2. osztályú tiszthelyettes 20 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt különösen mint pusztaengyeli őrsparancsnok, a közbiztonsági szolgálat terén, valamint az alárendeltek oktatása és nevelése körül kifejtett eredményes tevékenységeért, nemkülönben példás magatartásáért. *Papp Zsigmond* gyalog 2. osztályú tiszthelyettes 20 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett odaadó és szorgalmas tevékenységeért, nemkülönben példás magatartásáért. *Fésüs János* gyalog 2. osztályú tiszthelyettes a közbiztonsági szolgálat terén 17 éven át kifejtett buzgó és eredményes tevékenységeért, nemkülönben példás magatartásáért. *Varga György* gyalog 2. osztályú tiszthelyettes, a szajoli őrs parancsnokának, a közbiztonsági szolgálat kezelése, valamint alárendelt-

jeinek helyes nevelése és vezetése körül kifejtett odaadó és eredményes tevékenységeért. *Viléz Máté Tivadar* gyalog 2. osztályú tiszthelyettes a közbiztonsági szolgálat, valamint alárendeltjeinek oktatása s hazafias nevelése terén csaknem 18 éven át kifejtett kiváló tevékenységeért. *Pásztor Ferenc* gyalog 2. osztályú tiszthelyettes a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes tevékenységeért és később kerületi, majd osztályparancsnoksági segédmunkái beosztásában az irodai munkálatok példás ellátásáért. *Bálint Mihály* lovas 2. osztályú tiszthelyettes azért, mert mint a szolnoki, majd ostffyasszonyfai csendőriskolához beosztott segédoktató, később mint a tiszaszentimrei csendőrörs parancsnoka kötelemeit kiválóan látta el, nemkülönben 21 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén és az alárendeltek nevelése körül kitünő tevékenységet fejtett ki. *Báthori János* lovas 2. osztályú tiszthelyettes 23 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt, különösen mint őrsparancsnok a forradalmak után a közbiztonság helyreállítása terén, később mint járásparancsnokhelyettes a közbiztonsági szolgálat vezetése, valamint az alárendeltek oktatása és nevelése körül kifejtett eredményes tevékenységeért. *Doba Mihály* lovas 2. osztályú tiszthelyettes 23 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt, különösen mint a mozgalmes mezőtúri őrs parancsnoka, a közbiztonsági szolgálat ellátása és vezetése, valamint az alárendeltek helyes oktatása és nevelése terén kifejtett eredményes tevékenységeért. *Madaras Elek* lovas 2. osztályú tiszthelyettes a közbiztonsági szolgálat, valamint alárendeltjeinek nevelése és kiképzése terén 18 éven át kifejtett eredményes tevékenységeért. *Barkóczy János* lovas főőrszermestert 25 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt, különösen a forradalmak után, a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen eredményes tevékenységeért, nemkülönben példás szorgalmáért és magatartásáért. *Pál István III.* 1. osztályú gazdasági tiszthelyettes 24 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt, különösen mint járásparancsnok-helyettes, az alárendeltek kiképzése és nevelése körül kifejtett eredményes tevékenységeért, valamint később az irodai munkálatoknak odaadással s jó eredménnyel való ellátásáért. *Antal Mihály* gyalog 1. osztályú tiszthelyettes a közbiztonsági szolgálat ellátása és vezetése, valamint az alárendeltek oktatása és nevelése terén csaknem 29 éven át kifejtett kitünő tevékenységeért és példás magatartásáért. *Lengyel Károly* gyalog 2. osztályú tiszthelyettes 22 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt, különösen mint őrsparancsnok a forradalmak után a közbiztonság helyreállítása és megszilárdítása, valamint alárendeltjeinek oktatása, nevelése és fegyelmezése terén kifejtett eredményes tevékenységeért. *Hári József* gyalog 2. osztályú tiszthelyettes úgy a közbiztonsági szolgálat terén, mint az alárendeltek oktatása és nevelése körül csaknem 25 éven át kifejtett buzgó és eredményes tevékenységeért. *Papp György* gyalog 2. osztályú tiszthelyettes 17 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén, valamint alárendeltjeinek helyes nevelése és vezetése körül kifejtett buzgó és eredményes tevékenységeért. *Csonka Imre* gyalog 2. osztályú tiszthelyettes a közbiztonsági szolgálat terén csaknem 19 éven át teljesített eredményes tevékenységeért, valamint alárendeltjeinek céltudatos nevelése és irányításáért, nemkülönben példás magatartásáért. *Polyák Máté* gy. 3. oszt. tiszthelyettes a közbiztonsági szolgálat terén, valamint alárendeltjeinek helyes nevelése és vezetése körül 17 éven át kifejtett eredményes tevékenységeért. *Eszényi Lajos* 1. oszt. tiszthelyettes volt békési járásparancsnokhelyettes azért, mert egy 1919. év nyaratól garázdálkodó rablógyilkos banda ellen oly szakszerűen és ügyesen irányította a nyomozást, hogy a békési őrsnek alig két hét alatt sikerült a bandát ártalmatlanná tennie s mert szolgálatát odaadó lelkiismeretességgel látta el, továbbá *Albucz Péter* 2. oszt. tiszthelyettes azért, mert egy veszélyes rablógyilkos bandát észlelésre és alapos szaktudásra valló nyomozás során, a kivézényelt járőrtársak segítségével, alig két hét alatt az igazságszolgáltatás kezére juttatott.

IRÓGÉPEK

ujak, használtak, kedvező fizetési feltételekkel. Régi gépeket becserélünk.
BIRÓ ÉS ECKSTEIN, Budapest, V., Vörösmarty-tér 3. Tel.: 126-06 és 46-25.

A m. kir. szegedi csendőrkerület parancsnoka vitéz Hevesi István őrmesternek azért, mert közel 7 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén mindenkor szakavatott és fáradhatatlan működést fejtett ki és mert a lakiteleki örskörletben előfordult különböző, 70,000.000 K. kárértékben elkövetett bűncselekményt kiderített, a bűnjелеket biztosította és a gyanúsítottakat az illetékes hatósághoz feljelentette, a szolgálat nevében elismerését fejezte ki.

Elölépett törzsőrmesterré az I. számú csendőrkerületben: Nagy Lajos I. őrmester.

Házasságot kötöttek: Dr. Ujlaky László, Béla III. sz. csendőrkerületbeli főhadnagy Sommer Erzsébet, Melinka, Izabella úrhölgygel Budapesten. *Az I. sz. csendőrkerületben:* Földvári Leó 3. oszt. tiszthelyettes Csaba Teréziával Tatárszentgyörgyön, Zsiga István özv. Balog Istvánné szül. Vágány Veronikával Tápiógyörgyén, Kiss János IV. főtörzsőrmester Magyar Lidiával Törökszentmiklóson, Kiss József V. főtörzsőrmester Beszteri Juliannával Jászberényben, Gazsi János főtörzsőrmester Boros Eszterrel Nagykőrösön, Héjja Benedek őrmester Horváth Etellel Gombán, Kerekes János őrmester Gulyás Juliannával Kőröstarcsán, Dobos Sándor őrmester Cseh Margittal Tahitótfalun; *a III. számú csendőrkerületben:* Fróbert János 3. oszt. tiszthelyettes Horváth Máriával Keszthelyen; *a VII. számú csendőrkerületben:* Nagy József főtörzsőrmester Györky Margittal Besenyőteleken, Todorán Péter főtörzsőrmester Németh Erzsébettel Hernádvésén és Szedliczki András főtörzsőrmester Prunyi Margittal Diósgyőrben.

Elhalt: Gyalus József IV. számú csendőrkerületbeli csendőr július hó 24-én hastifuzus betegségben a nagykanizsai honvéd és közrendészeti kórházban.

Kérelmek. Kölesönös áthelyezésüket óhajtják. *Horváth Sándor* szombathelyi őrsbeli (szombathelyi osztály) csendőr a zalaegerszegi, vagy nagykanizsai osztály területére; *Torma Gyula* sárvári őrsbeli (szombathelyi osztály) csendőr a székesfehérvári kerület területére; *Tóth István* villányi őrsbeli (pécsi osztály) csendőr a szegedi kerület területére; *Hegedűs József* 1. oszt. tiszthelyettes, zádorfalvai szakaszparancsnok (Putnok székhellyel) a miskolci osztály területéről esaládi okokból kölesönös áthelyezését óhajtja Debrecenben, vagy annak területén beosztott szakaszparancsnokkal. A putnoki laktanyában igen szép két szobás lakása van, a szakaszhoz egy vasútmenti és a vasútvonaltól eselő kettő örse van. Kölesönös áthelyezésüket óhajtók írjanak a fent nevezettek címére.

Csendőrségi szállító!

Sapkák Kardok

Kardbojtok

Khaki szövetek Szabókellékek

Egyenruhák és egyenruházati cikkek

legolcsóbban

a 36 év óta fennálló és a csendőrségnél elismert

MÁRER egyenruházati intézetében

Budapest, VIII., Baross-tér 6. szám

a keleti p.-udvar érkezői oldalán, a Baross-szoborral szemben.

Telefon: József 21-78.

Lapunkra való hivatkozásnál megrendelési költséget a cég visszatéríti.

Kérje kivonatos árjegyzékem.

Testületeknek nagyobb megrendelésnél % árengedmény.

Levente és Bocskay sapkák!

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Sz. J. csendőr, Valkó. A Jókai-sorsjegyek vételárának 20%-át küldje be hozzánk, mi majd illetékes helyre továbbítjuk.

Sz. L. I. I. csendőr. Ha katonai szolgálati idejét igazolni tudja, kötelezője 1925. évi október hó 31-én jár le. Katonai szolgálati idejéből 3 év számít be a kötelezőjébe.

Sz. S. csendőr, Györszentmárton. A kocsis, aki gazdája lovaival és kocsijával megszőkik, lopást követ el. A nyomozásra az az őrs illetékes, amelynek körletében a bűncselekményt elkövették, jelen esetben tehát a györszentmártoni.

Kolontói virág. Az osztrákok által elszakított területen város nincs. Egyébként alig van Magyarországnak, különösen dunántúli részén, olyan városa, amelyhez valami történelmi emlék ne fűződne. Ezt tehát itt nem sorolhatjuk fel. Olvassa át Magyarország történetét, abban bizonyosan megtalálja azt, amit keres.

S. J. Ság. Önnek igen jó hangzású, régi magyar neve van, semmi oka sem lehet rá, hogy attól megváljék. De erre módja sincs, mert csak idegen hangzású neveket lehet magyarosítani. Éppen ezért is nevezzük ezt „névmagyarosításnak“. Erre vonatkozó kérelmét tehát hiába is adná be és különben is csak a *Sági* nevet kaphatná meg akkor is, ha mostani neve változtatásra alapot adhatna. De, ismételjük, mostani nevét hordja csak azzal a tudattal, hogy ez régi jó magyar név.

F. J. Nőtleneknek nem jár. 2. Gyógyhelyekre való utazási költségek tekintetében a f. évi 8. sz. Csendőrségi Közlönyben megjelent 155675/VI. b. 1925. számú B. M. rendelet intézkedik. Hévizre bentalt legénységi állományúak utazási költségeit a kinstár megtéríti, de napidíját felszámítani nem lehet. Még mit ne! 3. Polgári ruhát esküvője alkalmával nem viselhet. Talán csak nem gondolja, hogy az előkelőbb, mint az egyenruhája? 4. Az osztályparancsnokságtól kell kérnie. Áthelyezésre különben senkinek nincs „joga“, mert előbb jön a szolgálat érdeke s csak aztán a magánérdek.

Érdeklődő. Az, akinek beszámítható szolgálati ideje (tehát nem csak a csendőrségi, hanem a katonai, vagy egyéb állami szolgálatának ideje is, ha a csendőrséghez közvetlenül, vagy 30 napon belül lépett át) az öt évet el nem éri, végkielégítésre csak abban az esetben tarthat igényt, ha teljesen munka- és keresetképtelen. A felülvizsgáló-bizottság fogja a keresetképtelenség fokát megállapítani. Kérje szanatóriumba való beutalását, ott reménye van a felgyógyulásra s akkor megmaradhat a tényleges szolgálatban. Ez irányú kérelmét a felülvizsgáló-bizottságnál adja majd elő.

1500. Félfinom magánruházatnak szolgálaton kívül való viselése meg van engedve, de szabályszerűnek kell lennie.

K. J. Lengyeltóti. A f. évi 9. sz. Csendőrségi Közlöny mellékleteként kiadott 156.600/1925. VI.-b. sz. B. M. körrendelet 2. §. 3. a) pontja értelmében a tényleges állományból a nyugállományba helyezés (várankozási illetékekkel való szabadságolás) következtében történt fogyatékbajutás alkalmával az utolsó alkalmazás helyéről a választott tartózkodási helyre (szabadsághelyre) tett utazások költségeit a kinstár megtéríti. Önnek tehát nyugdíjaztatása esetén az igénye van. Átköltözködési költségekre csak akkor nem volna igénye, ha meghatározott időre (egy év, hat hó) ideiglenesen helyeztetnék nyugállományba. Különben olvassa át a fent hivatkozott pont többi részét is, egyebek is vannak ott, amik önt érdekelhetik.

K. Gy. Györszentiván. Lapunk mai számában „K. J. Lengyeltóti“ jellegre küldött üzenetünkben említett rendelet 4. §. 2. B. pontja értelmében a laktanyaszerű elhelyezésben levő nőtlen legénységnek költözködési utazása alkalmával utiköltség térítésre, máhájának az állomásra ki- és be-, valamint átszállításából felmerült és hitelesen (fuvarlevél, hatóságilag igazolt nyugta) igazolt költségeire van igénye. Más igénye nincs.

Érdeklődő 1925. Igénye van rá.

K. A. I. csendőr, Békéssámsón. Indokolt esetben kaphat csendőr is 6 heti szabadságot. Értesülésünk szerint az Ön levelében említett célra már mások is kaptak szabadságot. Kérelmét szolgálati úton a kerületi parancsnoksághoz kell felterjeszteni.

Duna. Az első esetben 30 év, 6 hónap, 12 nap, a másik esetben pedig 30 év 2 hó, 15 nap az összes beszámítható szolgálati idő, mindkét esetben 1925 augusztus 31-ét véve határidőül.

Mirtusz. Ideiglenes vezényeltetéseknél a vezényeltetési pótdíj illetékes, de legfeljebb csak 3 hónapig. A pótdíj a napidíj felének (nősök), illetve a napidíj negyedrésszével (nőtlenek) egyenlő. Indokolt esetben a nősök részére a belügyminiszter 3 hónapon túl is engedélyezhet vezényeltetési pótdíjat, amely azonban az addig élvezett pótdíj felét nem haladhatja meg. Tanfolyamokba (lovagló, ismétlő stb.) vezényeltettek vezényeltetési pótdíj nem jár, csupán a nősök kapnak ily esetekben családi segélyt.

Bátor. Vrablik Mátyás ny. esendőrezredes Budapesten, VI., Teréz-körút 24/b. III. em. 12. sz. alatt lakik, Herold Gyula ny. esendőrszázados címe pedig: Kisvelence, Malatagyár, Fehér vármegye.

Esököpeny. Addig, amíg az rendszeresítve és kiadva nincs, nem használhatja.

H. D. esendőr. Vámosmikola. Vezényeltetési pótdíjat azért nem kapott, mert a rendelet így intézkedik. Azt, kritizálni sem Önnek, sem nekünk, sem senki másnak jogában nem áll. Különben is ez a számítás, amit Ön nekünk beküldött, erőltetett dolog s nem állja meg a helyét. Hogy az étkezés nem mindenütt egyforma s az egyes helyeken egyeseket nem elégít ki teljesen, arról az állam nem tehet s ha valaki bővebb étkezést kíván, azt a maga pénzéből kell fedeznie. Az, hogy ha az őrsön lett volna, akkor vezénylési pótdíjat kapott volna, szintén nem elfogadható indoklás, mert igaz, hogy nem kapott vezénylési pótdíjat, de nem is teljesített külső szolgálatot s így a külső szolgálattal járó, az étkezésre szükséges kiadásoktól is mentesült. A vezénylési pótdíj éppen azt célozza, hogy ezek a külső szolgálattal járó kiadások elensúlyoztassanak. De mindenképpen is helytelen az okoskodása, mert ha mindenki úgy gondolkodnék, akkor a városokban levő őrsökön szolgálatot teljesítők külön anyagi követelményekkel állhatnának elő azért, mert ha falusi őrsön szolgáltak volna, nem mentek volna el színházba, vagy kávéházba s így ez a kiadásuk nem merült volna fel. S hogy aztán az ilyen abszurd gondolkodásmód hova vezethetne, azt már nem kell részleteznünk. Ebben az ügyben senkinek sem tehet jelentést, mert a fennálló rendeletekhez mindenkinek alkalmazkodnia kell. A tanfolyammal kapcsolatban pedig Önnek semmiféle észrevétele nem lehet. Egyáltalában le kell szokni a felsőbb rendelkezések bírálgatásáról. Biztosítjuk róla, hogy a testület vezetői az Önök sorsát nagyon is szívükön viselik, de az állam mai helyzetével minden józanul gondolkodó embernek számolnia kell, aki nem akarja azt teljesen tönkretenni.

Ó. H. tiszth. 1. Dr. Lung Géza, fővárosi főjegyző lakik Budapesten, IX., Üllői-út 119. sz. alatt. Valószínűleg ő lesz az, akit keres. 2. A könyv helyes címe: Vértó Magyarország. Irta Kosztolányi Dezső. Ára 35.000 K. Megrendelheti Kókai Lajos könyvkereskedésében. (Címe mai számunkban „Kenézló” jelíge alatt.)

Napi betét. Az ön kiadása július 13–31-ig 197.475 K-ra rugott. A gazdasági hivatal tehát 128.000 K-val többet vont le Öntől, de ezt az összeget 3200 K portókölttség levonásával a gazdasági hivatal címére a kérdéses helyről már vissza küldötték s valószínű, hogy Ön már meg is kapta ezt a pénzt.

Vesszei híd 652. 1. Tiszteknél századosig bezárólag Tekintetes, őrnagy és alezredesnél Nagyságos, ezredesnél és tábornoknál Méltóságos, azon felül Nagyméltóságú megszólítást kell levélben használni, tehát: „Tekintetes Főhadnagy Úr!”, „Nagyságos Őrnagy Úr!” s így tovább. 2. Tiszthelyettest magánlevélben „Mélyen tisztelt Tiszthelyettes Úr!” megszólítás illeti meg. 3. A mi megszólításunk: „Tekintetes Szerkesztőség!” 4. Minden kérdésre szívesen adunk felvilágosítást.

Kenézló. 1. A Molnár-féle „Rádió” című könyvet ajánljuk. Ára 77.000 K. 2. Vegye meg Gaál Mózes „Hun és magyar mondák” című könyvét. Ára 56.000 K. Mindkét könyvet megrendelheti Kókai Lajos könyvkereskedésében (Budapest, IV., Kammermayer Károly-utca 3.).

Nagylónya. 1. Forgalmi adó felszámítása tekintetében kétes esetekben a kincstár érdekeit kell az adóügyi hatóságoknak szem előtt tartaniok. Ilyen kétes eset az is, amit Ön megirt nekünk. Mert ha valaki X-nek 16.800 K-ért adta el a sertés kilogrammját, kétes, hogy ugyanazon a napon, ugyanazokból a sertésekből Y-nak sokkal olcsóbban, kilogrammonként 10.000 K-ért adjon el. Lehet, hogy ez ebben az esetben tényleg így történt, de lehet ennek az ellenkezője is sok esetben s ha az adóügyi közegek a felek bemondását egyszerűen elfogadják, a kincstár érdekei megsértésének igen tág tere nyílnék. De ha az illető érzi a maga igazát s azt igazolni is tudja, adómegettérítésért folyamodhatik a területileg illetékes adóügyi hatósághoz. Így tehát az illető adóügyi közeg legrosszabb esetben is csak téves alapon számított fel a forgalmi adót, itt tehát jogtalanságról, különösen pedig okirat hamisításról szó nem lehet. Az adóügyi közeg esetleges tévedése is jöhízeműnek számít, mert tévedésbe úgy esett, hogy a kincstár érdekeit ez esetben téves alapon védte a felek nem mindig megbízható bemondása ellen, így még fegyelmileg sem vonható felelősségre. 2. Ha a tulajdonjog átruházása adásvétel kivételével, és pedig akár viszteherrel, akár pedig ajándékozás formájában történik, a forgalmi adót az után az összeg után kell felszámítani, amelyet az átruházó dolgáért adásvétel esetén kapott volna. Az adóügyi közeg eljárása tehát jogos volt. Különben úgy az előbbi, mint az utóbbi kérdés az 1921. évi XXIX. t.-c. és az ezt magyarázó 1921. évi 119600. sz. pénzügyminiszteri rendelet szabályozza.

200.000. Ifj. Széll Kálmán, aki bizt. rt. főfelügyelő, a VII., Sip-utca 6. szám alatt lakik. Más Széll Kálmánt nem találtunk Budapesten.

T. Gy. Sárvár. 1. Jelent. 2. A korlátlan kimaradási kedvezmény megvonására nézve a Szolg. szab. I. Rész 174. pontja intézkedik. 3. Csak az Ön kölcsönös áthelyezési kérelmét közöljük. Lehetetlennek tartjuk, hogy egy őrsről egyszerre tíz esendőr kívánna az áthelyezését. Mi a kölcsönös áthelyezési kérelmek rovatát azért nyitottuk meg, hogy azoknak, akiknek komoly okuk, érdekük az, hogy jelenlegi állomáshelyükről egy másikra, vagy legalább is annak közelébe jussanak, segítségére legyünk. De hogy egy őrsön egyszerre tíz esendőrnek eszébe jut előtünk ismeretlen, azonban a levelében foglalt kérdéseiből mégis sejtett okokból az, hogy áthelyezését kérje, mi az ilyesminek támogatói nem lehetünk, de nem is akarunk lenni. Sőt! Különben is ilyen kérelmet csak akkor közlünk, ha azt az küldi be hozzánk, aki az áthelyezést kívánja.

S. J. Rangosztályba nem sorolt havidíjasoknak, altiszteknek és legénységnek a vadászat nincs engedélyezve.

Nagymagyarország. A közzgazdálkodások napibetétjét az 1921. évi február hó 23-án kelt 542903/5. 1920. sz. H. M. rendelet értelmében a szárnyparancsnok (volt járásparancsnok) állapítja meg az érdekelteknek: tehát a közzgazdálkodás tagjainak bevonásával. Ebből láthatja, hogy minden egyes közzgazdálkodási tagnak módjában van a dologhoz hozzászólni. Ha azután a többség úgy döntött, hogy a napibetét az élelmezési adagváltásnál nagyobb legyen, Önnek azt természetesen szintén el kell fogadnia. Különben gondoljon arra, hogy az élelmezési adagváltás összegét a honvédségi tömegélelmezéshez szabják, ahol a nagyobb tömegben előállított étkezés fedezésére ez az összeg elegendő. Az őrsökön, és még az iskolákban is pótolni kell az élelmezési adagváltást, részben mert kevesebb embernek költségesebb az étkezés, előállítás, de főképpen azért, mert Ön az őrsön sokkal jobb étkezést kap, mint a honvédek kapnak századaiknál. Az a napi 5300 K ráfizetés megéri a jobb étkezést.

Jó ember. 1–2. Gazdasági tiszthelyettesi tanfolyam belátható időn belül nem lesz. 3. Alhadnaggyá csak csapatállományú tiszthelyettesek lesznek kinevezhetők.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Pallas részvénytársaság nyomdája Budapest, V., Honvéd-u. 10.
(Telefon: 5–67, 5–68.)
Felelős vezető: Tiringor Károly műszaki igazgató.

KEMÉNYFA TARTÓS KIVITELBEN
HÁLÓSZOBA JÓTÁLLÁSSAL KAPHATÓ
CSENDŐRÖKNEK KEDVEZŐ
RÉSZLETFIZETÉSI FELTÉTELEK.
LÁNYI bútorkereskedő, VI., Podmaniczky-u. 27.